Kuch — adolatda

Adolat

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-siyosiy va huquqiy gazetasi

1995 yil 22 fevraldan chiqa boshlagan * 2002 yil 4 oktabr * juma * № 40 (379) * sotuvda erkin narxda

● Суд-ҳуқуқ тизимини ислоҳ қилишга қаратилган чора-тадбирлар, жумладан, судлар тўғрисида, прокуратура тўғрисида, суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида, судларни жиноят ва фуқаролик ишлари бўйича ихтисослаштириш муносабати билан қатор кодексларга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги қонунларнинг қабул қилиниши одил судлов сифатини ошириш ва ишларни кўриб чиқиш муддатларини қисқартиришни таъминламоқда.

Ислом КАРИМОВ.

ПОЙТАХТ АЭРОПОРТИНИНГ ЯНГИ ҚИЁФАСИ

Истиқлол йилларида Ўзбекистонда жуда кўп соҳалар ислоҳ этилиши билан бирга, хизмат кўрсатиш соҳаси ҳам ҳар томонлама такомиллаштирилмоқда. Бу тармоқ ҳақида сўз борар экан, аэропортларни алоҳида таъкидламоқ жоиз. Йўловчиларнинг узоғини яқин қилишда, айниқса, ҳаво йўлининг аҳамияти катта.

Пойтахтимизнинг марказий ҳаво дарвозаси бўлмиш "Тошкент" аэропорти истиқлол йилларида тамомила ўзгача қиёфа касб этди.

Ундаги халқаро қатновлар амалга ошириладиган аэровокзал тубдан янгиланди. 1998 йилдан буён амалга оширилган лойиҳанинг умумий қиймати 30 миллион АҚШ долларидан ошади. Шу вақт давомида 30 минг квадрат метрлик майдон - қарийб бутун аэровокзал таъмирдан чиқарилди. Сув таъминоти, иситиш ва совутиш, ҳаво тозалаш тизимлари бутунлай янгиланди. Жами олтита, жумладан, ногиронларга мўлжалланган лифтлар ўрнатилди, замонавий ўт ўчириш тизими ишга туширилди.

Аэропортнинг юкларни бошқариш, учиш-қўниш ҳақида эълонлар бериш тизимлари халқаро андозаларга мосланиб, хавфсизлик учун видеоназорат мосламалари, бевосита самолётга олиб чиқувчи тўртта телескопик трап ўрнатилди. Бир сўз билан айтганда, "Тошкент" марказий ҳаво терминали халқаро андозалар даражасига олиб чиқилди.

3 октябрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов пойтахт аэропортидаги бундай хайрли ўзгаришлар билан танишиш мақсадида у ерга ташриф буюрди. Мамлакатимиз раҳбари амалга оширилган ишларни кўздан кечирар экан, Ўзбекистонга келувчи хорижлик меҳмонлар юртимиз билан танишувни аэропортдан бошлашини доим эътиборда тутиш зарурлигини таъкидлади. Аэропортда хизмат кўрсатиш, хусусан, технологик хизмат кўрсатиш яхши йўлга қўйилган эса-да, уни безашда дизайнга етарлича эътибор қаратилмаган. Хусусан, ташқарида ён-атрофга кўпроқ дарахт ўтқазилиб, кичик меъморий шаклларни ифодалайдиган ўсимликлар кўпайтирилса, ичкарида маълумотлар таблоси қўйилса, мақсадга мувофиқ бўларди.

Президентимиз терминал хизматчилари, божхоначилар, чегарачилар ва хавфсизлик учун масъул бўлган ходимлар билан суҳбатлашди. Айтиш керакки, аэровокзал таъмирдан чиққач, йўловчиларга хизмат кўрсатишнинг савияси билан бирга суръати ҳам ошди. Қайддан ўтиш, божхона текшируви, чегарадан ўтказиш илгаригидек кўп вақт олмайди. Хавфсизлик хизмати ҳам ўта замонавий техника билан таъминланган. У барча турдаги хавфли буюмлар ва қуролларни қисқа фурсатда аниқлаш имконига эга.

Ислом Каримов В.Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг янги маҳсулоти - Ил-114-100 русумли самолётни кўздан кечирди. Бу ҳаво кемасининг энг муҳим афзалликларидан бири - тежамкорлигидир. Ўзбекистонда ички қатновларни амалга оширадиган асосий самолётлар - Ан-24 ва Як-40 үндан 2-3 ҳисса кўп ёқилғи талаб қилади. Шовқини ҳам ўта баланд. Бу жиҳатдан Ил-114-100 Халқаро фуқаро авиацияси ташкилотининг (ICAO) барча меъёрий талабларига мосдир.

Уни эски модел - Ил-114 билан солиштирганда яна қулайликларни қайд этиш мумкин. Парвоз узоқлиги 250 километрга узайган, ҳавога кўтарилиш учун эса 200 метр кам масофа талаб этилади. Двигател қуввати 250 от кучига кўпайган. Қолаверса, Ил-114да ҳавода бошқа самолёт билан хавфли яқинлашувдан огоҳлантириш тизими йўқ, су ва электр таъминоти ҳозиргидек такомиллаштирилмаган эди. Янги самолёт хорижий мамлакатларга ҳам, Ўзбекистондаги учиш-қўниш йўлаги нисбатан қисқа бўлган маҳаллий аэропортларга ҳам қатнай олади, ҳар қандай об-ҳаво шароитида парвозни амалга ошираверади.

Шундай қилиб, Ўзбекистоннинг марказий ҳаво дарвозаси янги, замонавий қиёфа касб этиб, хизмат кўрсатиш даражасини кескин оширди, самолётларимиз парки эса янги, замонавий самолётлар билан боймоқда.

(ЎзА).

«Пахта—2002»

Оқолтин тумани пахтакорлари бу йил давлат хирмонига 46,5 минг тонна «оқ олтин» билан ҳисса қўшиш мажбуриятини олишган. Миришкорларнинг фидокорона меҳнатлари туфайли жорий йилда туман далаларида мўл ҳосил етиштирилди. Эндиги гап, уни ўз вақтида йиғиштириб олишда.

Маълумки, Сирдарё вилоятида ишчи кучи кам. Шу туфайли ҳам етиштирилган ҳосилни қисқа муддатда, егин-сочинни кунларга қолдирмай саранжомлаб олишда техниканинг роли беқиёс.

Буни яхши тушунган туман заршуносолари терим комбайнларини мавсумга пухта тайёрлашга катта эътибор беришди. Ҳозир Оқолтин тумани трактор паркларида бўйсандига 32 та КЭЙС русумли пахта терим машиналарининг старт чизиғига келтириб қўйилганлигини кўришимиз мумкин.

– Шу йил октябрь ойининг олтинчи числосида машиналар оммавий равишда теримга киришади, – дейди машина трактор парки акционерлик жамияти раиси Тошпўлат Суюнов. – Шу сабабли ҳозир терим техникасини ҳар томонлама текшириб кўряпмиз. Маълумотларга қараганда, туманимизда белгиланган режани ошириб уддалашга етадиган пахта пишиб етишган. Бу ёғи механизаторларимизнинг ғайрат шижоатига боғлиқ.

Зиммасидаги вазифани доимо шараф билан адо этишга одатланган техника жиловдорларимиз бу йил ҳам ҳосилни қисқа муддатларда, сифатли ҳолда териб олиш учун барча имкониятларини ишга солмоқдалар.

СУРАТЛАРДА: Оқолтин туман машина трактор парки акционерлик жамияти раиси Тошпўлат Суюнов КЭЙС техникасини мавсумга пухта тайёрлашга салмоқли ҳисса қўшган жамоа аъзолари билан.

Каримжон РИХСИЕВ олган суратлар.

«Пахта —2002»

ШИДДАТ ВА ШИЖОАТ

Бугун оққўрғонлик пахтакорларнинг яхши ниятларига йўл очмоқда

Далаларни айланиб, йиғим-теримнинг боришини кузатиб юрган Раҳимжон аканинг ҳорма-боридан қишлоқ кексаларининг дили ёришди.

– Зап раисимиз бор-да, – дейишди улар. – Ҳамманинг кўнглига йўл топа олади.

Аслида оддий эътиборнинг ўзи одамга катта рағбат бағишлайди. Теримчиларнинг ёнига чиқиб, белига этак боғлаган отахону онахонларнинг тутган йўли бир зумда Оққўрғон туманидаги Охунбобоев номли ширкат хўжалигида дув-дув гап бўлди. Нуронийларнинг ҳиммати ҳаммани бирдек мамнун этди. Айниқса, ширкат хўжалиги раиси Раҳимжон Ҳакимжоновнинг қувонганини айтмайсизми?

– Шу ғанимат онларда теримга суръат ва қувват бағишлаяпти эканми, барака топишсин, – деди у қариялардан мамнун бўлиб.

Ўз роҳат-фароғатидан кечиб, уйда ўтиргандан кўра далани афзал билган, ватанпарварлик ҳисси жўш урган 20 нафарга яқин бу отахон-онахонлар бугун ўртача 70 килограммдан оқ олтин теришмоқда. 67 ёшли Аширқул ота Усмонов, 62 ёшли Турғунбой ота Тугабоев сингари қариялар ҳатто неваралари билан далада. Зеро, «Ҳа дегани туяга мадор» деб бежиз айтилмаган. Бугун ширкат хўжалигида кўпчилик белига этак боғлаб, пахтакорларга ёрдамга келишган. Бу ёқда ўзларидаги мактаблардан тортиб лицей ва коллежларнинг ўқувчиларигача, қолаверса, Тошкент туманидан келган ҳашарчиларгача, хуллас, кўпчилик шу ширкат хўжалиги аъзоларининг қанотига кириб, пахтакорларга мададкор бўлишмоқда. Бу туфайли хўжалик кунига 4-4,5 фоиз миқдорида пахта топширишга муваффақ бўлаяпти.

Шу ўринда муҳим бир гапни алоҳида таъкидлаш жоиз: бугун ўз аравасини ўзи торта олмай қолоқлик ботқоғига ботган жамоалар ҳам кам эмас. Шундай экан, бу ширкат хўжалигида пахта йиғим-терими шу даражада пухта ташкил этилаётган экан бу ниманинг шарофатидан? Биз масаланинг шу жиҳатларини ойдинлаштириш билан қизиқдик.

– Ҳозир катта гап гапирадиган замон эмас, – дейди йиллик режани барвақт уддалаб қўшимча пахта топшираётган ширкат хўжалигининг бош пудратчиларидан бири Рауф Тошбоев. – Косамиз оқармаган пайтлар ҳам бўлган. Қарангки хўжалигимизга ишбилармон раҳбар Раҳимжон Ҳакимжонов раис бўлиб келдию, дастлабки ижобий ўзгаришлар кўзга ташлана бошланди. Жамоамиз унинг меҳнати шарофати ила саккиз йил ичида тумандаги етакчи жамоага айланди.

Зеро, жамоада бўлсангиз бундай илиқ фикрларни кўпчилик меҳнатчилардан эшитасиз. Аслида ҳамма нарса раҳбарга, унинг ишни қай даражада пишиқ-пухта ташкил этаётганига, жамоага қай тарзда ғамхўрлик кўрсатаётганига боғлиқ. Бутун умри, иш фаолиятини деҳқончиликка бағишлаган, бой ҳаётий тажриба ва малака орттирган тадбиркор раис Раҳимжон ака Ҳакимжонов тақдирнинг муҳим синовларидан ўтди. Бугун қайси оққўрғонлик билан суҳбатлашманг Раҳимжон ака Ҳакимжоновнинг деҳқончиликка оид бой ҳаётий тажрибалари билан албатта ҳамма жойда ҳисоблашишларини билдиришади. Шунинг ўзи инсон учун муносиб рағбат, олий мукофот, қолаверса, бебаҳо бахт эмасми? Кейинги йилларда у бошқараётган ширкат хўжалиги иқтисодиётнинг қатор соҳалари бўйича олдинда бўлишга интилмоқда. Пилла, ғалла, пахта етиштириш бўйича белгиланган режаларни ортиғи билан адо этаяпти. Шунга монанд чин дилдан ишлаганлар роҳат-фароғат кўришмоқда. Биргина шу йилнинг ўзида ширкат хўжалиги аъзолари 582 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 28 центнердан ошириб хирмон кўтариб, 1540 тоннадан зиёд пахта етиштиришга бел боғлаганлар.

– Пахта – бизнинг бойлигимиз, – дейди биз билан суҳбатда ширкат хўжалиги раиси Раҳимжон ака. – Уни ҳақиқий бойликка айланиши учун барча чораларни кўраверамиз. Муҳиддин Тошбоев, Эркин Ортиқбоев, Рауф Тошбоев сингари бош пудратчиларимиз бугунги йиғим-терим мавсумида илғорлик қилишмоқда. Қолган бош пудратчиларимиз ва уларга бирлашган оилавий пудратчиларимиз ҳам марра сари дадил яқинлашишмоқда.

Охунбобоев номли ширкат хўжалиги тумандаги илғор жамоаларнинг бири. Туман қишлоқ сув хўжалиги бошқармаси бош ҳосилоти Шавкат Муҳторовнинг бизга таъкидлашича, Оққўрғонда бугун барча ишлар пахтани тез ва соз йиғиштириб олишга йўналтирилмоқда. Туман пахтакорлари 15540 гектар майдондан ўртача 26,5 центнердан ошириб, жами 40 минг тоннадан зиёд пахта етиштириш учун бор куч-имкониятларини сафарбар этмоқдалар. Уларга Бўстонлиқ, Тошкент, Паркент туманларидан келган ҳашарчилар йиғим-терим мавсумида камарбаста бўлишяпти. Шунга монанд Алимкент ва Оққўрғон пахта тозалаш корхоналарида пахта ҳосили қабул қилиб олиниб, қайта ишланяпти.

– Янги ҳосилнинг 200 тоннасини қайта ишлаб чет эллик илк ҳамкорларимизга жўнатишга муваффақ бўлдик, – дейди «Оққўрғон пахта тозалаш корхонаси» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти раиси Ҳусан Азимов. – Бу йил 20 минг тонна пахтани қабул қилиб олиб, унинг 95 фоизини чет элга экспорт қиламиз. Тумандаги 5 та хўжалик, 185 та фермер жамоамиз хизматидан баҳраманд бўлади. Бунинг учун биз барча амалий чораларни кўраяпмиз.

Зеро, бундан ҳар қанча қувонсак оз. Чунки «Оққўрғон толаси»ни бугун ўндан зиёд хорижий мамлакат яхши билади. Эртага эса ишларнинг бундан ҳам яхши бўлиши кутилмоқда. Оққўрғонликларнинг бугунги шиддат ва шижоати шундан далолат бериб турибди.

Рустам АХМАДАЛИЕВ,
«Адолат» мухбири.

ЕТТИ ИҚЛИМ САДОСИ

ИРОҚҚА ЯНГИ ЗАРБАЛАР

● АҚШ самолётлари Ироқ ҳудудига янги зарбалар берди. Америка марказий қўмондонлигининг маълумотига кўра, «Ироқнинг душманона хатти-ҳаракатларига жавоб» сифатида АҚШ ва Буюк Британия самолётлари Бағдод жанубидаги Эл-Кут шаҳри яқинидаги ҳарбий радар тизимига зарбалар берди.

ҚУРОЛ АСЛАҲА ОМБОРИ

● **Америкалик ҳарбийлар Афғонистоннинг Урузгон вилоятида катта қурол-яроғ омборини топишди. Бу америкаликлар томонидан кейинги икки ҳафта ичида топилган учинчи йирик қурол-яроғ омбори ҳисобланади.**

ИТАЛИЯНИНГ ҚАРОРИ

● Италия мудофаа вазирлиги Афғонистонга ўз ҳарбий бўлинмасини йўлламоқда. Мамлакат мудофаа вазири Антонио Мартинонинг маълум қилишича, жами мингга яқин ҳарбийлардан иборат қуруқлик қўшинлари бўлинмаси келаси йилнинг март ойида Афғонистонга ўтказилади.

ТЕРРОРЧИЛАР ҲУРУЖИ

● **Ҳиндистоннинг Жамму ва Кашмир штатларида амалга оширилган террорчилик ҳаракатлари натижасида камида ўн киши ҳалок бўлди. Жангарилар ўз қора ниятларини бўлиб ўтаётган сайловлар пайтида амалга оширди. Террор муносабати билан бу сафар сайловчилар овоз беришнинг аввалги босқичларидан анча кам иштирок этишди.**

УЧ ҲАФТА МУДДАТ БЕРИЛДИ

● Фаластин озодлик ташкилоти марказий қўмитаси Ёсир Арофатга янги ҳукуматни тузиш учун уч ҳафта муддат берди. Бу ҳақда яқинда бўлиб ўтган мажлисда қарор қабул қилинди. Мажлисда бош вазирни тайинлаш масаласи мустақил Фаластин давлати тузилгандан кейин кўриб чиқилиши маълум қилинди. Арофат Фаластин мухториятидаги умумхалқ сайлови келаси йилнинг 20 январида ўтказилишини билдирди. Шунингдек Ё. Арофат июнь ойида тузилган Фаластин ҳукуматининг истеъфосини қабул қилди.

ҚОТИЛ 300 ЙИЛГА ҲУКМ ҚИЛИНДИ

● **Чикагода 1955 йилда уч боланинг қотиллигида айбланган эркак 200 йилдан 300 йилгача муддатга қамоқ жазосига ҳукм қилинди. «Мен бу болаларни ўлдирмагандим», деб маълум қилди 69 ёшли Кеннет Хенсен судда.**

Хенсен 14 ёшли Роберт Петерсон ва ака-укалар, 13 ёшли Жон ва 11 ёшли Антон Шуеслерларни ўлдиришда айбланаётир. Хенсеннинг адвокати ишни қайта кўриб чиқишни режалаштирмоқда.

Айблов талқинига кўра, Хенсен иккита ёш болани зўрлашга уринаётганида уларнинг каттаси устига келиб қолади. Натижада у учта болани отхонага киргизиб ўлдиради.

ЛОНДОН МЕТРОСИДА ИШ ТАШЛАШ

● Лондон метрополитени ходимлари 24 соатлик иш ташлаш эълон қилишди. Иш ташлаш кўплаб лондонликларни ишдан қайтиш пайти, яъни кечқурунга тўғри келди. Метрополитен ходимлари иш ҳақининг атиги 3 фоиз оширилишига қарши норозилик сифатида иш ташлашни ўтказмоқда.

РУМИНИЯ АҚШНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАЙДИ

● **Руминия НАТОга кириш умидида Ироққа ҳужум қилиш учун АҚШга ўз ҳарбий базалари ва Қора денгиздаги портларидан фойдаланишни таклиф қилди. Президент Ион Илиесконинг баёнотига кўра, Руминия АҚШга фақат транспорт инфратузилмасини таклиф этади. Операцияда Руминия ҳарбийлари иштирок этмайди. Бундан аввал Руминия НАТОнинг Косово ва Афғонистондаги компанияларида қатнашганди.**

Руминия ўзининг собиқ совет бўйича иттифоқчиси Болгария билан биргаликда НАТОнинг шарқдаги аъзолари Греция ва Туркия ўртасида табиий кўприк вазифасини ўтайди. Ҳар икки мамлакат 11 сентябрь воқеаларидан кейин ушбу мамлакатларнинг НАТОга кириш имкониятлари ошди, деб ҳисоблайди.

ШАҲАР МАРКАЗИДА ҲАЛОКАТ

● Прага марказида трамвай ва «тез ёрдам» машинаси тўқнашиб кетди. Тўқнашув Чехия пойтахтининг марказида, метронинг Павлов бекатига яқин жойда содир бўлди. Катта тезликда келаётган «тез ёрдам» машинаси тамвайга келиб урилди. Автомобиль бир неча марта ағдарилган бўлса, трамвай изидан чиқиб кетди. Жароҳатланганлар кўпчиликни ташкил этади. Тўқнашув содир бўлган жойга қутқарувчилар ва тиббиёт ходимлари етиб келишди. Прага марказида транспорт ҳаракати тўхтатилиб қўйилди.

«ТУРКИСТОН-ПРЕСС»

Қонун—барчага баробар

«БУНЁДКОР»— ҲИМОЯГА ЗОР

Бундан саккиз йил бурун, аниқроғи, 1994 йилнинг декабрида Шўрчи дон маҳсулотлари комбинати базасида янги корхона ташкил этилганди. «Сурхондарёдонмаҳсулотлари» ишлаб чиқариш ҳиссадорлик уюшмаси таркибига кирувчи бу корхонага Шўрчи дон маҳсулотлари комбинатини 14 йил моҳирлик билан бошқарган тажрибали раҳбар Абдумурод Ҳусанов бошлиқ этиб тайинланди. Ўзига 63 нафар ишчи-хизматчини бириктирган мазкур жамоа ўз маҳсулотларини аҳолига етказиб беришни йўлга қўйди. Ишчан раҳбар бутун куч ва эътиборини Қумқўрғон туманига қарашли С. Бойматов номли жамоа хўжалигининг Хўжамулки қишлоғида қурилиши бошланган тегирмон цехини тезроқ ишга туширишга қаратди. Кунига 20 тонна донни қайта ишлаш қувватига эга бўлган бу тегирмонда 25 нафар ишчининг иш билан таъминланиши мўлжалланганди.

Корхонадан 40 километр узоқликда жойлашган бу тегиромонни қуриш осон бўлмади. Кўпроқ ишлар ҳашар усулида бажарилганлиги туфайли тегирмон мўлжалланган вақтда – 1997 йилнинг июль ойида ишга тушириладиган бўлди. Айни шу кунларда туман ва вилоятдаги юқори ташкилотлар раҳбарларининг тавсияси билан А Ҳусановни Шўрчи пахта тозалаш заводига директорлик вазифасига ўтказишди. «Бунёдкор»ни дастлаб 8 ой мобайнида шу корхонада бош ҳисобчи бўлиб ишлаб келган Бобожон Болтаев вақтинча бошқариб турди. Сўнг катта ҳисобчи Шуҳрат Қосимов раҳбарлик курсисига ўтирди. Жамоа аъзолари жуда хурсанд бўлишди. «Ўзимизнинг жамоамизни аъзоси, энди роса ғайрат билан ишласа керак», дея қувонишди. Аммо бу қувонч ва ишонч ўрнини кўп ўтмасдан норозилик эгаллади. Чунки маҳсулотларни ишлаб чиқариш ўрнига фақат қоғозлар тўлдирилиб, ун халталари билан бозорда номаълум харидорларга сотиб юбориладиган бўлиб қолганди. Туман электрлаштириш тармоғи ва туман табиий газ билан таъминлаш идоралари корхонанинг қарзлари ортиб кетганлиги учун энергия ва табиий газ беришни тўхтатиб қўйган кунларда ҳам «корхона цехларида нон пиширилган» деган қалбаки нарядлар тўлдирилган.

– Тегирмон икки йилдирки, чанг ва занг босиб, тўхтаб турибди – дейди куюниб ишчи Аброр Абдуллаев. – Раҳбар кераклли идораларга бориб буғдой фондини ҳал этиш ўрнига, қачон борсак «Даракчи»даги кроссвордларга термулиб ўтирган бўлади. Ваҳоланки, ишчиларга иш керак. Раҳбаримиз бўлса, юқоридан фонд ажратмаса нима қилай», деган баҳонадан нарига ўтмайди. Ҳаттоки унинг «Иссиқ нон» цехининг нарядини ҳал қила олмаганига ачинамиз. Туркиянинг «Экмасан» фирмаси ускуналари билан жиҳозланган нон пишириш цехининг ҳувуллаб қолганига анча вақт бўлди. Бекор юравериш ҳам жонга тегиб кетди: на ишдан дарак бор, на маошдан. Иш кўлами ратиш ўрнига корхонамиз раҳбари бор мулкни сотиб юбориб, ишчилар ҳузурида ҳисоб беришдан қочиб юрибди, – дейишади Баҳодир Чутматов, Эркин Олмосов ва бошқалар.

– Корхонанинг инқирозга учрагани рост, – дея тан олади бош ҳисобчи Б. Болтаев. – Корхонадаги раҳбарга тааллуқли масалаларни биз қанчалик югурганимиз билан ҳал эта олмаганмиз. Раҳбаримизнинг ўзи эса бирон марта туман ҳокими (олдинги ҳоким Ж. Холмуродов кўзда тутилмоқда) га учрашмаган. Ахир икки йил мобайнида туман ҳокими корхона раҳбарини кўрмаган бўлса, бундай ташкилотда қандай иш юритиш мумкин.

«Сурхондарёдонмахсулотлари» ИЧХУнинг 15 сентябрь 1998 йилдаги 83-ЛС сонли ва 2001 йил 5 мартдаги 20-11 сонли буйруқларига асосан Ш. Қосимов икки марта вазифасидан бўшатилган бўлса-да, бу буйруқлар унга асло кор қилмади. Яна бемалол ўз курсисига ўрнашиб олаверди. Корхона мулкини истаганча талон-тарож қила бошлади. Бир неча марта кичик корхоналар билан «сирли операциялар»ни амалга оширган. Айниқса охирги пайтларда унинг «ғайрати жўшиб», Узун туманидаги «Технолог» кўп тармоқли фирмасига корхонанинг тегирмон цехини сотиб юборди. Тегирмон цехи корхонадан 40 километр узоқда. «Борди-келди зарарни ошириб юбораяпти, деган важ билан 2001 йил 5 декабрда корхонанинг умумий йиғилиши қарорини чиқартирди. Аслида ўша куни умумий йиғилиш ҳам ўтказилмаган. Таъсисчилар (пайчилар)нинг Ш. Қосимовдан бошқа биронтаси бундан бехабар бўлган. Кейинчалик йиғилиш баённинг имзо варақасига ҳар хил ёлғонларни ишлатиб, пайчилардан баъзиларига қўл қўйдириб олган.

Пайчилар, яъни «Шўрчи-Бунёдкор» масъулияти чекланган жамият таъсисчилари бу сохта қарорни бекор қилдириш учун туман, вилоят мутасадди идораларига мурожаат қилишган. Ҳокимликлар, тизимдаги юқори лавозимли раҳбарларга ариза-шикоятлар юборилган. Аммо натижа бўлмаган.

– Биз, таъсисчилар амалдаги қонунлар асосида мурожаат қилишимизга қарамасдан, иш ҳал бўлмаётир. Ш. Қосимовнинг аризалари бўйича дарҳол текширувчилар етиб келаётганлиги бизни жуда ажаблантирмоқда, – дейди пайчи Абдимурод ака Ҳусанов. – Мен ана шу тегирмонни қуриш учун уйимдан, дам олишдан кечиб ишлаганман. Саноатни қишлоққа олиб кирайлик, қишлоқ ёшлари иш билан таъминлансин, деганмиз. Бугун уни сотиб олган тадбиркорлар 70 километрдан қатнаб ишлашни эмас, тегирмонни аста-секин бузиб обкетишни мўлжаллаётганлигини тушуниб турибмиз. Шахсан ўзим ўн баравар баланд нарх бераман дейишса ҳам бу тегирмонни сотиб юбормасдим.

Абдимурод Ҳусановнинг куюнганича бор. У кишини таъсисчилар корхонага қайтиб келиши ва ишни ташкил этишига хоҳиш билдиришиб, раҳбарликка сайлашибди. Аммо А. Ҳусанов раҳбар бўлишни истаётгани йўқ.

– Шуҳрат Қосимовнинг ўзи раҳбарлик қиладими, бошқаси раис бўладими, майли, фақат тегирмон ўз ўрнида турсин, ишчилар ғайрат билан ишлайверсин,—дейди у.

Ўзбекистон Республикасининг «Масъулияти чекланган ҳамда қўшимча масъулиятли жамиятлар тўғрисида»ги Қонуни/2001 йил декабрь/да: «Жамият ташкилотчиларининг умумий йиғилиши жамият бошқарувининг олий органи ҳисобланади» /IY-боб, 29-модда/ деб белгилаб қўйилган.

Жамият таъсисчилари (25 киши) нинг 20 нафари иштирокида 2002 йилнинг 17 апрелида навбатдан ташқари умумий йиғилиш ўтказилиб, раҳбарни алмаштириш, 2001 йил 5 декабрдаги сохта баённома қарорини бекор қилишга овоз тўлиқ берилган. Йиғилишни ўтказиш тўғрисида вилоят «Сурхон тонги» газетасида 17 кун олдин эълон берилган. Йиғилишда туман ҳокими ўринбосари (Н. Тошмиров), вилоят дон маҳсулотлари уюшмаси раиси (Х. Олтибоев) ва ҳуқуқшуноси (К. Аннаев) кузатувчи сифатида ишчирок этишган. Жамиятнинг собиқ бошлиғи Ш. Қосимов эса жамоа олдида ҳисоб бериш, уларнинг ҳақли талабларини эшитиш ўрнига бундан бош тортиб, қочиб юрган эмиш. Жамоада қилинган ишлар тўғрими, нотўғрими? Қонун андозаларига тўғри келадими? Тегишли мутасадди ташкилотларнинг раҳбарлари, қонун ҳимоячилари ўйлаймизки, бу ҳақда жиддий хулоса чиқаришиб, адолатни юзага чиқиишга амалий ёрдам берадилар...

Эргашали МАМАТАЛИЕВ,
«Адолат» мухбири.

«Обуна — 2003»

Азиз газетхон! «Адолат» газетасига обуна давом этмоқда. Нашр кўрсаткичи 100. Бир йилга обуна нархи: якка тартибда – 11940 сўм, ташкилотлар учун 12720 сўм.

Шошилинг. Армонда қолманг! «АДОЛАТ» ҲАМРОҲИНГИЗ БЎЛСИН!

«Обуна — 2003»

Кўппартиявийлик тизими

ҲАҚИҚАТ БАҲСЛАРДА ТУҒИЛАДИ

Ўзбекистон ўз миллий давлат мустақиллигини эълон қилган дастлабки кунларданоқ муҳтарам Президентимиз Ислом Каримов мамлакатимизни жаҳоннинг тараққий топган демократик давлатлар сафига олиб чиқиш ғоясини олға сурган эди. Табиийки, бундай улуғвор мақсадларга эришиш учун Ўзбекистонда янги демократик кучларнинг пайдо бўлиши талаб қилинарди. Чунки кечаги кундан қолган бошқарув тузилмаларининг куни битган, улар эндиликда ночор аҳволга тушиб қолган эдилар. Шу боис ҳаётнинг ўзи мақсад-муддаоси, фаолиятининг мазмуни ва иш услублари юзасидан мутлақо янги сиёсий ташкилотларнинг вужудга келишини тақозо этди. Шу тариқа Ўзбекистонда бир қатор сиёсий партиялар ташкил топиб, фаолият юрита бошлади.

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси ҳам Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг ижтимоий, иқтисодий ва сиёсий манфаатларидан келиб чиққан ҳолда ҳуқуқий демократик давлат барпо этиш, республика мустақиллигини мустаҳкамлаш, қонун устуворлигини таъминлаш, ватанга садоқатли хизмат қилиш ниятида Ўзбекистонда тузилган биринчи социал-демократик партиядир.

Ўзбекистон «Адолат» СДПнинг асосий мақсадларидан бири – мустақил Ўзбекистон Республикасида яшаётган барча миллат ва элатларнинг умумий манфаатларига мос келадиган сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий демократия тамойилларига асосланган, янги ижтимоий муносабатлар қарор топган адолатли фуқаролик жамияти қуришга кўмаклашишдир.

Тажриба шуни кўрсатаяптики, кўппартиявийлик мавжуд бўлган, демократик тамойиллар қарор топган давлатларнинг бошқариш ишлари демократик йўлдан боради. Бу сиёсий партиялар сиёсий тизимда Олий Мажлисга ва маҳаллий вакиллик органларига сайлов ўтказишда тобора кўппартиявийликка асосланилаётгани белгиз эмас. Мухолифлик асосида давлатни бошқариш биринчи навбатда ўтган халқнинг принципларидан биридир. Конституциявий белгиланганидек, республикамизда ҳуқуқий ҳаёт қарор топди. Бу мустақил давлатимизнинг ҳаётига демократик тамойиллар тобора чуқурроқ кириб бормоқда. Айниқса, фуқароларимизнинг ҳуқуқий ва сиёсий онгининг шакллантирилиб, тарбиялаш, ўстириш босқичма-босқич амалга оширилмоқда. Бизнинг партиямиз ҳамиша адолатли сиёсат тарафдори ва биз ҳам доим инсонийлик ғояларини, адолатни ҳимоя қиламиз.

Бугун бизда сиёсий партиялар кураши учун ҳақиқий сиёсий рақобат майдони вужудга келган. Негаки, одатда, фикрлар хилма-хиллиги, қарашлар ранг-баранглиги, баҳс-мунозара, ҳақиқий соғлом рақобат бўлмаса тараққиёт бўлмайди. Бу фалсафий қонун.

Бугунги кунда мамлакатимизда фуқаролик жамияти, ҳуқуқий демократик давлат шу асосда шаклланиб бораяпти десак, муболаға бўлмайди. Зеро, демократик тамойиллар, кишиларнинг ҳақиқий тараққиёти ва фуқароларнинг давлатни парламент фаолияти орқали бошқаришда сиёсий партиялар ва нодавлат ташкилотларнинг кенг жамоатчилик фаол иштирокини тақозо этади. Ва айни пайтда Ўзбекистонда шундай бир вазият, яъни мамлакатимиз сиёсий ҳаётида том маънодаги кўппартиявийлик тизими вужудга келганки, Юртбошимиз таъбири билан айтганда: «амалдаги кўппартиявийлик – бу ҳар хил қараш ва ғоялар тўқнашуви, баҳс-мунозара, турли партиялар, жумладан, мухолиф партиялар ўртасидаги соғлом сиёсий рақобат майдони демакдир». Бу рақобат майдонида эса халқнинг турли қатламларини ўзига бирлаштирган [illegible] партиялардан [illegible] сайловлар [illegible] қонунлари [illegible] белгиланади.

Яқинда биз Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши биринчи котиби Абдулҳафиз Жалоловнинг «Формула благополучия» («Голос Узбекистана», 2002 йил 20 сентябрь, №37), «Фаровонлик калити» («Ўзбекистон овози», 2002 йил 27 сентябрь, №117) деб номланган суҳбатини ўқиб қолдик. Партия етакчисининг газета мухбири саволларига берган айрим жавоблари [illegible] унча [illegible] унинг [illegible] партиялар[illegible]идаги, [illegible] парламентга [illegible] мухолифат[illegible]идаги [illegible].

Чунончи интервьюда сиёсий партиялар фаолияти гўёки бир бутун жамиятга, жамият эса стадионга қиёсланади. Ахир бир бутун жамиятни стадионга муқояса қилиш мумкинми?!. Бу стадион гоҳ шўролар давридаги оммавий тадбирлар ўтказиладиган тўс-тўпалон стадионни эслатади... «Стадион, бу – жамият ҳаётининг «ўзгинаси» бўлиб, унда ҳамма тоифа ва ёшдаги одамлар, «спортчилар», «ишқибозлар», «томошабинлар» сифатида ўзаро ўрин алмашиб, мусобақалашадилар», – дея жавоб беради ХДП етакчиси.

Жуда қизиқ ўхшатиш-а, тўғри эмасми?! Бу сўзнинг маъносини тушуниш учун хоҳ файласуф бўлиб ўйланг, хоҳ мантиқчи ва ҳатто спортчи бўлиб бош қотиринг, барибир тагига етолмайсиз. Етсангиз ҳам хаёлингиз бошқа ёқларга кетиб қолади. Нимадир халақит беради. Чунки ҳаётда ҳамма ҳам спортчи бўлавермайди, ҳамма ҳам партия аъзоси бўлавермайди, айтилган «стадион»га тушавермайди, сайловларда ҳам турли сабабларга кўра тўлиқ иштирок этавермайди. Лекин стадионда эмас, ҳақиқий сиёсий рақобат майдонида – сайловларда халқнинг ҳурматини қозонган сиёсий партияларнинггина номзодлари ғолиб бўлиб чиқаверади. Стадионда эмас...

Тўғри, интервьюда айтилганидек, стадион ҳамиша ёруғ. Аммо жамиятимиз ҳам, сиёсий рақобат майдони ҳам ҳамиша ёруғ. Унга ким соя ташлаяпти? Уларни бизнинг Конституциямиз ва қонунларимиз ёритиб турибди. Ўзбекистон бугун жаҳонга юз тутган. Уни Парвардигорнинг ўзи қўллаб-қувватламоқда, унинг ўз қуёши бор.

Интервьюда яна шундай дейилади: «Парламентнинг хусусан, унинг қуйи палатасини, 2002 йилнинг 27 январь Референдуми якунларига мувофиқ, шакллантиришнинг янги тартиби, мантиқан, унинг давлат ҳокимияти ижроия идораларини шакллантиришда ҳам фаол иштирок этишини тақозо этади. Акс ҳолда буларнинг ҳаммаси ўз маъноси ва аҳамиятини йўқотади. Зеро, парламент қандай қонунларни қабул қилмасин, ҳеч ким уларнинг ижроси учун ҳеч кимнинг олдида масъулият ҳис этмайди...?!»

Авваламбор, 2002 йил 27 январда бўлиб ўтган Референдум икки палатали парламентга ўтиш масаласини ижобий ҳал этди. Лекин «референдумга мувофиқ» «парламентнинг қуйи палатасини шакллантиришнинг янги тартиби»ни референдум белгиламаган.

Шу билан бирга охирги гапдаги фикр Ўзбекистон парламентининг шу пайтгача қонунчилик борасида тўплаган тажрибасига шубҳа билан қаралаётганини англатмайдими?! Ваҳоланки, бизда қабул қилинаётган қонунлар ҳаётда ўз ижросини топиб келмоқда. Бундан ташқари, парламентга қонун лойиҳаларини киритиш, қонунларни қабул қилиш ҳамда уларнинг ижросини таъминлаш бўйича маълум бир механизм яратилган ва Асосий Қонунда ҳам тегишли норма мустаҳкамлаб қўйилган. Ва умуман икки палатали парламентга ўтиш масаласига, мавжуд парламентнинг қонун яратувчилик фаолиятига ишончсизлик билан қараш адолатдан эмас. Ваҳоланки, жамиятимизнинг демократик ислоҳотлар йўлида эришган натижалари ва даражаси ҳамда демократик институтларни уларнинг янада ривожланишини таъминлаш нуқтаи назаридан талқин қилиш тўғри бўлар эди.

Яна шуни айтиб ўтиш керакки, интервьюда ХДПни ҳаддан ташқари улуғлаб, унинг кучига, имкониятига ортиқча баҳо бериб юборилгандек туюлади. Ҳолбуки, 600 минг атрофида аъзоси бўлган партия парламентга бўлажак сайловларда 50 фоиздан зиёд овоз олишига ҳам ишора қилинади. Бошқа партияларни камситган ҳолда уларни иккинчи, учинчи даражали партияларга ажратиш тўғрисида фикр юритилади. Балки бу тўғридир. Лекин қайси партиянинг парламентдан қанча ўрин эгаллашини бўлажак сайлов натижалари кўрсатади. Ҳозирданоқ башорат қилиш ўринлимикин?!.

Интервьюда сиёсий партияларнинг фаоллиги сезилмаётгани тўғрисида ҳам фикр юритилиб, танбеҳлардан «зада» бўлиб кетилгани, сиёсий партияларнинг фаоллигини ошириш учун ижтимоий-сиёсий муҳит етишмаслигидан гина ҳам қилиб ўтилади. Бу фикрдан сўнг наҳотки, бизда ижтимоий-сиёсий муҳит етишмаса? – деган ўйга борасан киши. Партияларнинг фаол ҳаракат қилиши учун мамлакатимизда ҳуқуқий негиз яратилганини эслаб одам яна енгил тортади. Ҳолбуки, «Сиёсий партиялар тўғрисида»ги қонуннинг 2-моддасида «Сиёсий партиялар ўз фаолиятларини Ўзбекистон Республикаси Конституциясига, ушбу қонунга, бошқа қонун ҳужжатларига мувофиқ, шунингдек ўз уставлари асосида амалга оширадилар», деб аниқ-равшан ёзиб қўйилган. Бундан ташқари, одамларнинг сиёсий онги ўсганлиги, партияларга нисбатан бефарқ эмаслиги, сайловларда фаол иштирок этаётганликлари, халқ, Ватан тақдирига бефарқ эмасликлари, жамиятнинг тобора эркинлашиб, демократлашиб бораётганлиги ижтимоий-сиёсий муҳитнинг етарлилигидан далолат эмасми?!

ХДП етакчиси суҳбатининг сўнгида шундай саволларни ҳам кўндаланг қўяди: «Наҳотки, бизнинг партиямиз шуларни ҳисобга олиб ва ушбу мулоҳазалардан келиб чиқиб, ўз халқи учун ғам емасин? Нима, партиямизда ўз халқи билан доимо бирга бўлиш зарурати йўқми? Нима партиямиз учун эса ўз халқи манфаатлари йўлида ҳаракат қилиш энг олий мақсад эмасми?

Нима ҳаёт мантиқининг ўзи шуларни тақозо этмаётирми? Нима мустақил Ўзбекистонда масала шу тарзда қўйилмаётирми?»

Муҳтарам домламиз наҳотки ҳар қандай сиёсий партия Ватан, халқ манфаатини кўзлаб фаолият юритишини билмаса? Нима учун партия етакчиси партияларнинг мақсади муштарак эканлигига, Ўзбекистонда бу масала шу тарзда қўйилганига шубҳа билан қарайди?!

Ўзбекистон ҳаммамиз учун муқаддас юрт. Унинг эртанги камоли, жамоли, истиқболи шу заминда яшаётган ҳар бир фуқарони, ҳар бир сиёсий партияни бефарқ қолдирмаслиги, ягона мақсад йўлида курашмоққа даъват этмоғи лозим.

Хулоса қилиб айтганда, кўппартиявийлик – бу ёки у мамлакатда амал қилувчи ва давлат бошқарувида иштирок этиш мақсадида ўзаро рақобат қилувчи икки ва ундан ортиқ партиялардир. Агар бирорта партия ҳукумат таркибига кира олмаган тақдирда у мухолифликда бўлиб, Конституция доирасида ўз қарашларини ҳимоя қилади. Бошқача қилиб айтганда, кўппартиявийлик ўзига хос тотув яшаш бўлиб, унда ҳар бир сиёсий партия маълум даражада мамлакатимиз манфаатларидан келиб чиқиб ўз йўлини ўтказиши демакдир. Чунки ҳар қандай сиёсий партия учун ўз ғояларини, маслак ва мақсадларини, дастурий вазифаларини амалга ошириши, халқнинг ишончини қозониш орқали, сиёсий иродасини эзгу ишлар билан намойиш этиш асосида партия ўз сайловчиларининг манфаатларини ҳақиқий ифода эта олади.

Тўхтамурод ТОШЕВ,
Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши котиби.
Низомиддин НУРМАТОВ,
Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши аъзоси.

Окдарё туманидаги маиший хизмат кўрсатиш корхонаси жамоаси аҳоли талабларидан келиб чиққан ҳолда иш кўришаётир. Шу сабабли бу ерда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар, хизмат турларидан кўпчилик хурсанд.

СУРАТЛАРДА: устоз тикувчи Т. Хўжақулова шогирди Н. Қодированинг ишидан мамнун. 2. Корхонанинг илғор чеварлари Б. Ҳакимова ва Р. Ўруновалар иш устида.

Р. ХАИТОВ олган суратлар.

Мактуб йўлга чорлади

БОЗОР ФАРОВОНЛИК МАНБАИ ДЕЙМИЗУ...

Нуроталик бир гуруҳ тадбиркорлар «Адолат» газетасига шикоят хати йўллашибди. Унда қуйидаги жумлалар қайд этилган: «5-6 йилдан буён Нурота бозорларида савдо қилиш масаласида жуда қийналиб қолдик. Нуротада эски бозор бўла туриб, туман марказида кичик бозорча қурилди. Бу ҳам етмаганидек, яна бир янги бозор бунёд этилди. Биз «Нурота» кинотеатри ён биқинида жойлашган бозорга ўрганиб қолган эдик. Бироқ туман ҳокимлиги, туман прокуратураси ва туман ички ишлар бўлими вакиллари бизни янги бозорда савдо қилишга мажбур қилмоқдалар. У бозорга бориш учун эса йўлга ҳаражат қилишингиз керак... Очиғи уни чўнтак кўтармайди...»

46 киши имзо чеккан ушбу имконият хатини ўрганиш мақсадида Нуротага йўл олдик.

– Хат муаллифлари бу ҳақда бизга мурожаат этишган эди, – деди туман ҳокими Ўктам Ҳакимов, – ўзингиз биласиз, Нурота қадимий ва тарихий туман. Бу ерни зиёрат қилиш учун узоқ-яқиндан кишилар келишади. Мустақиллик давригача бозорларни кенгайтириш, аҳолига хизмат кўрсатиш сифатини яхшилашга кам эътибор берилган. Зиёратгоҳ атрофидаги эски бозор бугунги давр талабига жавоб бермай қолди. Шуни ҳисобга олиб, туман марказидаги Усмон Юсупов кўчаси ён биқинидаги 2 гектар очиқ майдонда бундан икки йил аввал янги бозор қурилишига киришилганди. Тумандаги тадбиркорлар ҳомийлигида янги бозорда анчагина ишлар амалга оширилди. Ҳозир бу ерда аҳолига савдо хизмати кўрсатиш бошланди. Яхшиси, бу борадаги ишларимизни ўз кўзларингиз билан кўриб, холисона фикрингизни билдирарсизлар.

Биз туман ҳокими муовини Саттор Раҳмонов ва туман «Деҳқон бозори» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти раиси Султон Соҳибов ҳамкорлигида Усмон Юсупов кўчасидаги янги бозорга кириб, уни кўздан кечирдик.

Ҳақиқатдан ҳоким Ўктам Ҳакимов қайд этганидек, туман марказида янги бозорни қуриш борасида анчагина ишлар амалга оширилган. Бу ерда аҳолига катта-катта учта павильон, гўшт ва сут маҳсулотлари сотиш нуқталари хизмат қилаётир. Тадбиркорлар томонидан 65 та хусусий дўконлар қурилган. Яқинда фаолиятини бошлаган замонавий типдаги янги бозорда қурилиш ишлари ҳамон давом этяпти. Майдонларга асфальт ётқизилиб, ўртада катта фонтан қурилиши ҳам ниҳоясига етай деб қолган. Деҳқон келтирган маҳсулотларни сақлаш омборхонаси ҳам тахт этиб қўйилган. Янги бозорда ҳозиргача 5 та хусусий дўкон, 3 та ошхона, 30-40 га яқин мева-сабзавот маҳсулотлари сотиш дўконлари сотувчилари аҳолига хизмат кўрсатишяпти.

– Янги бозорни келгусида туман савдо марказига айлантирмоқчимиз, – дейди ҳоким муовини Саттор Раҳмонов.

Туман ҳокимлигининг бевосита раҳбарлиги остида икки йилда янги бозор майдонида қилинган ишлардан ибрат олса арзийди, албатта. Лекин, кўп минг аҳоли яшайдиган Нуротадек қадимий ва тарихий туманда учта бозорнинг кимга кераги бор?!

Эски бозор аслида тарихий жой. Хўш, узоқ йиллардан буён фаолият кўрсатаётган эски бозорнинг аҳволи қандай? Туман марказидаги зиёратгоҳнинг қоқ биқинида жойлашган деҳқон бозорини айланганимизда таъбимиз хира тортди. Бу яқин йилларда бозорда қурилиш, ободонлаштириш ишларига эътибор қаратилмагани шундоққина кўзга ташланиб турибди. Дарвозадан ичкарига киришингиз билан ўнг томондаги нураб тушган деворлар, ичкаридаги павильонларнинг эскириб қолгани, майдонларга асфальт ётқизилмаганлиги ҳар қандай одамнинг таъбини хира қилади. Энг муҳими, бу ерда на ичимлик суви, ҳаттоки қўл ювишга шарт-шароит йўқ.

Деҳқонлар томонидан етиштирилган қишлоқ хўжалик ва чорвачилик маҳсулотларини сотиш учун ҳам имкон яратилмаган. Жумладан, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини олиб келиш, уларни тушириш ва юклаш учун махсус майдонлар ташкил этилмаган. Маҳсулотларни сотиш учун расталар ва тош-тарозилар етишмайди. Бозор ҳовлиси ўз вақтида тозаланмайди. Совутгичлар йўқлиги туфайли гўшт маҳсулотлари очиқ жойда, санитария талабларига жавоб бермайдиган ҳолатда сотилаётганлиги ачинарли ҳолдир.

Туман прокурорининг қонун бузилиш ҳолатлари ва уларни келиб чиқишига сабаб бўлган шарт-шароитларни бартараф этиш юзасидан тайёрланган тақдимнома билан танишганимизда қуйидаги камчиликлар кўзга ташланди. Жамиятга кирим қилинган бир марталик чекларнинг тартиб рақами, серияси ва сони тўғрисидаги маълумотлар солиқ идорасига ойма-ой тақдим қилинмаётир. Чеклар махсус китобга қайд қилинган бўлса-да, рўйхатдан ўтказилмаган.

Шунингдек, 13 та ижарачи билан шартнома тузилиб, улардан ўтган давр мобайнида 1 сўм ҳам ижара ҳақи ундирилмаган. 2002 йилнинг ўтган даврида бозор маъмурияти билан 5 та ҳуқуқий шахслар ўртасида 424001 минг сўмлик истеъмол товарларини сотиш бўйича шартномалар имзоланган бўлишига қарамай, ана шу шартнома талаблари бажарилмай келинаётир.

Шу куни биз Нурота шаҳар марказидаги «Нурота» кинотеатри ёнидаги бозорда бўлдик. Бу бозорда ҳам тартиб-интизом талаб даражасида эмас, маҳсулотларнинг асосий қисми махсус павильонларда эмас, ерга қўйиб сотиляпти. Бозор майдони уйдим-чуқур, атрофда ахлатлар уюм-уюм бўлиб, чивин, пашша босиб ётибди. Бу ерда ҳам ичимлик суви йўқ. Ҳожатхона шу пайтга қадар қурилмаган.

– Таҳририятга шикоят хатини биз йўллаган эдик, – деди ўзини Хадича Аслиева деб таништирган бозорчилардан бири, – мен ана шу бозорчада анча йиллардан буён савдо-сотиқ қиламан. Қўлимда патентим бор. Биз Нуротада янги бозор қурилиб, ишга тушганига қарши эмасмиз. Бозорларда рақобат бўлганига нима етсин!

Гап шундаки, ҳар бир бозор рақобат остида фаолият кўрсатиши керак. Бунинг учун бир бозорни ёпиб, ҳаммани бошқа бозорга ҳайдаш инсофдан эмас. Бунинг учун ҳар бир бозорда, аввало, аҳолига намунали хизмат кўрсатиш учун мавжуд бозорларни ҳам тартибга солиш керак. Нуротамизда тадбиркорлар кўпчиликни ташкил этади. Бозор маъмурияти бизга ўхшаш тадбиркорларга хизмат қилаётган жойларимизни хусусий қилиб беришса, ана шу кўкат бозорини ўзимиз ободонлаштирган бўлур эдик. Ўзингиз кўриб турганингиздек, бу ерда пала-партишликка йўл қўйиляпти.

Патентсиз савдо қилаётганларнинг саноғи йўқ. Аслида бу бозор ўттиз ўринга мўлжалланган. Лекин олтмишдан ортиқ сотувчи ўз буюм ва маҳсулотларини келтиришади. Мақсадимиз, аҳолига намунали хизмат қилиш. Шундай экан, бозор раҳбарлари биз хизмат қилаётган ана шу жойни ҳам ободонлаштириб, шарт-шароитлар яратиб беришса нур устига аъло нур бўлур эди...

Нурота тарихий обидаларга бой, халқимизнинг асрлар давомида зиёрат қилиб, ҳордиқ ёзадиган масканидир. Ана шу туманнинг муқаддас жойларини зиёрат қилиш учун келган кишилар албатта бозорларида бўлишади. Шундай экан, туманнинг ҳар бир бозори кўрса кўргудек кўркам ва обод бўлишига, бозорчилар ўртасида қонун ва қоидага риоя қилиниб, рақобат асосида хизмат қилишга не етсин!

Асқар ЖАЛИЛОВ,
«Адолат» мухбири.

Ҳукмга муносабат

ЧАЛКАШЛИК

охир-оқибатда кишиларда жамиятда адолатнинг барқарорлигига ишончсизлик туғдириши мумкин

Кўпинча матбуотда ёритилаётган танқидий мақолаларнинг муаллифлари судьялар эканлигини кўриб, бу ҳолга кўникиб қолганмиз. Уларда асосан жиноятчилар, қонунбузарларнинг қилмишлари фош этилиб, муносиб, қонуний жазолар тайинланганлиги таъкидланади. Аммо, берилган жазолар тўғри, ҳаққоний, адолатли бўлмай қолганлиги айтилган мақолаларни жуда кам учратамиз. Мана бу воқеани ҳам чуқур ўрганилмай қаламга олинса, шундоқ бўлиши мумкин эди.

«Қозоғистон Республикасида рангли металлар қиммат тураркан. Агар улардан топиб, олиб борилса борми, бир пастда бой бўлиб кетиш мумкин». Бу гап Қашқадарё вилоятининг Чироқчи туманида истиқомат қилувчи Ўроқ Абдураҳмонов, Лапас Арзиев, Ҳамза Жонқувватов, Абдумурод Аҳмедовларни қизиқтириб келди.

Гапни бир жойга қўйиб, туман аҳолисидан алюминий, мис, латун каби рангли металлардан тайёрланган эски буюмлар ва чиқиндиларни сотиб ола бошлашди. Одамлар эски матоҳларидан қутилишди. Йигитлар эса, анчагина рангли металл эгаси бўлишди. Йиғилган нарсалар шундай кўпайиб кетибди-ки, уларни Қозоғистонга олиб бориш учун бир нечта юк машинаси зарур бўлиб қолди.

Металфурушлар ниятларини амалга ошириш мақсадида КаМАЗ машинаси ҳайдовчилари Норқувват Жумагулов, Файзулла Раҳмонов, Шарофиддин Қурбонов, Хушбоқ Бўриевларни топиб умумий оғирлиги 44,5 тонна, соф оғирлиги 36 тонна 927 килограмм бўлган рангли металл чиқиндиларини Қозоғистонга олиб бориб беришга келишадилар.

Ҳаммалари 2000 йил 14 январь кечаси йўлга чиқишади. Юк эгалари, айниқса, автомашина ҳайдовчилари рангли металларни республикадан ташқарига олиб чиқиб кетиш қонунга хилоф эканлигини яхши билишарди. Шу сабабли улардан ДАН масканлари ва божхона постларини четлаб, айланма йўллар орқали юриб Зафаробод тумани ҳудудига кириб келадилар. Аммо улар «Чимқўрғон» ижара ширкатлар бирлашмасидаги йўлдан ўтаётганларида Давлат йўл ҳаракати хавфсизлиги ходимлари томонидан ушланадилар...

Саккиз нафар йигитларнинг қилмишларини кўриб чиққан К. Назаров раислигидаги Зафаробод туман суди 2000 йил 28 апрель куни ўз ҳукмини эълон қилади. Унга кўра, Ўроқ Абдураҳмонов, Лапас Арзиев, Ҳамза Жонқувватовлар Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 25, 182-моддаси, 2-қисми «а» банди билан айбдор деб топилиб ўзларига тегишли мол-мулкнинг 1/2 қисми мусодара қилинади ва 9 йилга озодликдан маҳрум қилинади. Аҳмедов Абдумурод эса ЖКнинг юқоридаги моддаси, ўша қисми ва банди билан айбланган ҳолда ўзига тегишли мол-мулкнинг 1/2 қисми мусодара қилиниб, 8 йилга қамоқ жазоси тайинланади.

КаМАЗ ҳайдовчилари Хушбоқ Бўриев, Шарофиддин Қурбонов, Файзулла Раҳмонов, Норқувват Жумагуловлар ҳам Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 25-182-моддаси, 2-қисми «а» банди билан айбдор деб топилиб, ўзларига тегишли мол-мулкларнинг 1/2 қисми давлат фойдасига мусодара қилинади ва 5 йилдан озодликдан маҳрум этиладилар.

Шунингдек, жиноят иши юзасидан жиноят қуроли бўлган КаМАЗ 5320 русумли, давлат белгиси 11 I 90-06, 16 С 21-84, Н 24-20 СД, 19 А 00-04 бўлган автомашиналар давлат фойдасига мусодара қилинади.

Жиноят иши юзасидан далилий ашё сифатида 36, 927 килограмм металл ҳамда Ҳамза Жонқувватовга тегишли 770 минг сўм, Аҳмедов Абдумуродга тегишли 700 минг сўм пул ҳам давлат фойдасига мусодара этилсин деб ҳукм чиқаради суд раиси К. Назаров. Аммо у рангли металл ортилган машинадан олинган пулни Руслан Очиловга тегишли деб ҳисоблаб, уни қайтаришни лозим кўради.

Ана энди ҳурматли газетхон, айрим мақолалардагидек, жиноят очилди, айбдорлар қилмишларига яраша жазоларини олдилар, деб биз ҳам сўзимизга якун ясашимиз лозим эди. Аммо ҳукмдаги айрим ноаниқликлар ҳақида тўхталмасдан иложимиз йўқ.

Тўғри, кейинчалик ушбу ишни кўриб чиққан Жиззах вилоят суди судланувчиларнинг айримларига берилган қамоқ жазоларини енгиллаштирган. Ҳукмнинг қарор қисмидаги «КаМАЗ 5320 русумли, давлат белгиси 19 А 00-04 автомашинасидан олинган фуқаро Руслан Очиловга тегишли 800 минг сўм пул эгасига қайтарилсин» деган қисми бекор қилинган.

Шундан кўриниб турибдики, судья К. Назаров ишдаги барча жиҳатларни атрофлича таҳлил этмагани туфайли одамлар керагидан ортиқ жабр кўрганлар. Зафаробод туман судида қилинган хато юқоридагининг ўзи бўлса майли эди. Кейинги суд жараёнларида улар очилаверди ва ҳозиргача давом этиб келяпти.

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 53-моддасида хусусий мулк бошқа мулк шакллари каби даҳлсиз ва давлат ҳимоясида эканлиги, мулкдор фақат қонун назарда тутилган ҳолларда ва тартибдагина мулкидан маҳрум этилиши мумкинлиги белгиланган. Фуқаролик ишлари бўйича Жиззах вилояти суди эса Асосий Қонуннинг тегишли моддасига асосан «КаМАЗ» русумли автомашиналар бошқа шахсларга тегишли бўлганлиги туфайли эгаларига қайтариш ҳақида хулосага келган.

Кейинчалик, яъни, 2001 йил 26 декабрда бўлиб ўтган фуқаролик ишлари бўйича Сирдарё вилоят суди апелляция судлов ҳайъати мажлисида ҳам КаМАЗ русумли давлат белгиси II I 9006 автомашинаси ҳам қонуний эгасига қайтарилишига ажрим чиқарилган.

Энди ўйлаб кўрайлик. Жиззахлик ва сирдарёлик «қилни қирқ ёрадиган» судьялар хусусий мулк даҳлсиз эканлигини билишар экану, аммо бировнинг номида бўлган шахсий машина ҳам фақат унинг эгасига эмас, оила аъзоларига ҳам тегишли эканлигини эслай олишмас экан, шекилли.

Яна бир гап. Маълум бўлишича, жиноят устида қўлга тушганларнинг сони саккизта. Уларнинг қилган айблари ҳам деярли бир хил. Аммо улар турлича жабр кўришган. Маълум бўлишича, ўзига тегишли мол-мулки мусодара қилиниши лозим бўлган олти киши арзимаган нарсалар билан қутилиб кетишган. Аммо иккита одам, хусусан Ҳамза Жонқувватов ва Абдумурод Аҳмедовлар эса пулидан ҳам, уйидаги мол-мулкидан ҳам айрилганлар.

Ваҳоланки, Намоз Аҳмедовнинг бизга ёзган аризасида айтилишича, у уй қуриш учун йиғиб юрган пулидан 700 минг сўмни қайтишда қурилиш материаллари олиш учун ўғлига берган. Аслида хусусий мулк даҳлсиз эканини била туриб, отасига тегишли пулни ўғлиники сифатида олиб қўйиш тўғримикан?!..

Худди шунингдек, Файзи Ботиров ҳам аввалига фарзандига қурилиш материаллари олиб келиш учун 770 минг сўм бериб, ўғли жиноят қилгач ўз маблағидан маҳрум бўлган. Хуллас, ҳуқуқбузарлар мулкини мусодара қилишда анчагина чалкашликларга йўл қўйилган кўринади.

Ўйлаймизки, одил ҳуқуқ посбонлари ушбу масалага холис баҳо бериб, шикоятбозликка чек қўядилар. Сиз бунга нима дейсиз, азиз газетхон!

Каримжон РИХСИЕВ,
«Адолат» мухбири.

Сурхондарё вилоятининг Қумқўрғон туманидаги «Беш қаҳрамон» ҳиссадорлик жамиятида ҳам пахта йиғим-терими тез суръатларда олиб борилмоқда. Бу албатта ҳосилга пухта замин тайёрланганлигининг шарофатидандир. Шуни алоҳида эътироф этиш жоизки, жамоа аҳли туманда биринчилардан бўлиб пахта тайёрлаш йиллик режасини адо этишга муваффақ бўлди. Пахта йиғим-теримини ҳар томонлама уюшқоқлик билан ташкил этилгани боис шундай қувончли натижага эришилди. Жамоа аҳли давлатга 3400 тоннадан ошириб сифатли пахта етказиб беришга муваффақ бўлди.

СУРАТЛАРДА: ҳиссадорлик жамияти раиси Сайфи Маматмуродов қўшимча йиғиштириб олинадиган ҳосилни чамаламоқда; терим пешқадамлари Дилбар Кўчкинова ва Санам Омоновалар яна пахта йиғим-теримида пешқадамлик қилиш ниятида.

Эргашали МАМАТАЛИЕВ олган суратлар.

•Шаҳрисабзнинг 2700 йиллигига

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ СЕМИНАР

Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг тарих институти билан Қарши Давлат университети ҳамкорликда Шаҳрисабз шаҳрининг 2700 йиллигига бағишлаб «Ўзбек халқи ва давлатчилиги тарихида Қашқадарё воҳаси» мавзуига бағишлаб республика семинарини ўтказди.

Қарши давлат университетида бўлиб ўтган бу илмий-амалий анжуманда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус ўқув юртларидан келган етакчи ва ёш тарихчи олимлар қатнашдилар. Унда «Қашқадарё воҳасининг шаҳарсозлик маданияти ва давлатчилигининг шаклланиши», «Қадимда ва ўрта асрларда Қашқадарё воҳасининг савдо йўллари», «Нахшаб эпиграфик ёдгорликлари тарихий манба сифатида», «Амир Темур даврида Қашқадарё воҳаси» каби мавзуларда илмий чиқишлар қилинди. Семинар қатнашчилари кенг иштирок этган мунозара ва баҳсларда масалаларнинг илмий услубий, илмий-назарий асосларига, тарихий жараёнларнинг янгича талқинларига алоҳида эътибор қаратилди.

Семинар материаллари энди тўплам ҳолида ҳам чоп этилади.

Ҳасан АБДУНАЗАРОВ.

— Салом ёруғ дунё!. Салом одамлар!.. Биз келдик...

Ёшлар ижодидан

ТАБИАТ

У онадир, меҳрибон
Гоҳ асраб, гоҳ толамиз.
Танбеҳ берса катталар
Деймиз: — ҳали боламиз...

Ҳар тонг уйим олдида
Қилибон эзгу ният,
Япроқларнинг тилида
Қўшиқ айтар табиат.

ОСМОН ГЎЗАЛ ЙИҒЛАЙДИ

Ёмғирларга тутиб бош
Гул-ғунчалар кувнайди.
— Осмон нега йиғлар?, — деб
Жажжи укам сўрайди.

Изоҳига мен лолман,
Онажоним — сеҳр, — дер.
Асли осмон кўксидан
Тўкилгувчи — меҳр, дер.

Дарчадан қўл чўзамиз,
Томчи қўнар кафтларга.
Варақларни тўзитиб
Безак қўяр дафтарга.

Миттигина дилларга,
Катта кувонч сиғмайди.
Сувратини чизамиз,
Осмон гўзал йиғлайди.

Дилшода КОМИЛОВА,
Тошкент шаҳар Ҳамза туманидаги 206-мактабнинг 7-«Е» синф ўқувчиси.

Тақдимот

НИЯТИГА ЭРИШГАН ҚИЗИҚЧИ

Миллий матбуот марказида «Хандалак» ҳажвий тележурналининг бошловчиларидан бири, қизиқчи Ортиқ Султоновнинг «Кулгу ҳақида кулишиб» номли китобининг тақдимоти бўлиб ўтди. Унда асосан оммавий ахборот воситалари ходимлари ва «Хандалак» кўрсатувининг ташкилотчилари қатнашишди.

— «Эсимни танибманки, менда китоб ёзиш иштиёқи кучли бўлган. Маннон Уйғур номидаги Тошкент Давлат санъат институтида ўқиган пайтимда эса унга бўлган меҳрим янада ошган, — дейди Ортиқ Султонов. — Бугун ниятимга етганимдан мамнунман.

«Кулгу ҳақида кулишиб» китобининг номини эшитган ҳар бир китобхон «Бу китоб аслида латифалардан иборат бўлса керак», деган ўйга бориши турган гап. Лекин китобда нафақат ичак узди ҳангомалар, балки турли хил монологлар, кулгили диалоглар, қизиқчиларнинг матбуотга берган интервьюлари ва ҳатто Ортиқ Султоновнинг шеърлари ҳам жамланган.

Яқин орада эса Ортиқ Султонов «Кулгу шаҳарчасидан» номли яна бир китобини ўз мухлисларига тақдим этади.

Одам кўпинча ўз тасаввурларига мос келмаган ҳолатга, яъни бемаънилиакка дуч келганда кулади. Бироқ бу, кулгунинг асосида маънисизлик мавжуд, деган хулосага олиб келмаслиги лозим. Аксинча кулгу ўткир мулоҳаза, теран таҳлил ва чуқур маъно устига қурилмоғи даркор. Ушбу китоб сизни кулдира олишига ва ўйлата олишига ишонамиз.

Дилафрўз АБДУРАҲМОНОВА,
«Адолат» мухбири.

Нурғали ҚОДИРБОЕВ илк ижод йўлини қозоқ болалари ҳаётини акс эттиришдан бошлаган. У ўз ҳикояларида ёш авлодни умуминсоний қадриятларни эъзозлашга чорлайди.

Н. Қодирбоевнинг «Қуённинг қулоғи нега узун?», «Узоқлашган юлдузлар», «Мирзачўл ёзи» каби китоблари чоп этилган. Омонгелди Сайдаҳмедов унинг бир ҳикоясини қозоқчадан ўзбекчалаштириб, Сиз азиз газетхонларга илинди. Ўқинг, хулоса чиқаринг.

ДАДАЖОН

(Ҳикоя)

Кузнинг аччиқ изғирини қалин кийинган Ермек Султонбой ўғлининг юзларини қизартириб юборди. Қулоғининг учигача ловуллар, унга бардош бериш ҳам қийин. Совуқ шамол юзларига урилиб ғувуллайди. Яхшиямки, овулдан чиққанда онасининг «иссиқ кийиниб ол» деган сўзларига амал қилгани...

Ермек жума куни оқшомда вилоят марказидаги темир йўл вокзалига келиб, поездга билет олди. Олдинда шанба, якшанба кунлари бўлгани учун туман раҳбарларидан рухсат сўрамади. Йиғим-терим тугаган-ку, ҳеч ким йўқламас, деган ишонч билан овулдан бамайлихотир йўлга отланди... У тамакисини чекиб бўлгандан сўнг, ўзи борадиган манзилгоҳга қайси автобус юришини бекатдаги йўловчилардан сўраб олди. Автобус кўп куттирмади. Йўловчилар бир-бирларини турта-сурта салонга чиққанларидан сўнг, у турган жойидан қўзғалди.

Мўлжалга олган бекатда тушиб қолган Ермек Султонбой ўғли оёқлари остидаги қота бошлаган қорни туфлиси билан ғарч-ғурч босганича олдинга қараб юрди. Бу ерларда сокинлик ҳукмрон. Шаҳардагидек транспорт ва пиёдалар у ёқдан бу ёққа ҳаракат қилмайди. Шундан у ҳанузгача шаҳар ҳаётини ўрганган бўлса-да, кўниколмайди. Овулда эса шундай қор ёққан совуқ кунларда кўчада юрган кишини кўриш амримаҳол. Ўзи ҳам иссиқ хонада жон роҳатини кўзлаб ўтиришни истаб қолди. Хаёллар оғушида бўлиб, дадаси истиқомат қиладиган кўчага бурилганини ҳам сезмади.

— «Мана, етиб ҳам келдик», — деди ўзига-ўзи усти-бошига илашган оппоқ қорни қоқиб тушираркан. Катта бўлмаган боғи бор, баландлиги одам бўйи ёғоч тахта билан ўралган уйнинг дарвозаси олдида қўнғироқ тугмасини тополмай бироз овора бўлди. Шундан сўнг дарвоза ўртасидаги эшикка қўл теккизган эди, осонгина очилди. Янги ёққан қор устида излар йўқ. Худди ҳар куни кириб чиқадиган бирор одам йўқдай ҳувиллаб қолган эди хонадон... Ҳатто ташқари эшикнинг юқори томонидаги қўнғироқ тугмасигача қор кўмиб ташлаган эди. Ермек Султонбой ўғли қўнғироқнинг тугмасини икки марта қаттиқ-қаттиқ босди. Ичкаридан ҳеч қандай овоз эшитилмади. Кейин энгашиб бор вужуди билан ичкарига қулоқ тутди. Уй ичидан чиқирлаган овоз эшитилди. Диванми, кроват товушими ажрата олмади.

— Эшик очиқ киравер, — қаттиқ йўталган кишининг овози эшитилди. Ермек ичкарига кирди. Кийимларини ечмай, оёғидаги ботинкасини айвонда қолдирди. Кейин хонага ўтди. Хонанинг ўнг тўрида эски диваннинг устида ётган кишини кўрди. Дадаси эканини дарҳол таниди. Аммо жуссали кишининг ҳориб-озиб қолганлиги беўхшов кўринди. Хонанинг йиғиштирилмагани кўзга яққол ташланди. Дераза пардаларидаги ўргимчак тўрлари ҳам анчадан буён олинмабди.

Дадаси ўз фарзандини кўрган заҳоти таниди.

— Кел, Ермек, ёнимга ўтир, — деб жойидан туришга ҳаракат қилган эди, аммо тура олмади. Йўтал қаттиқ хуруж қилиб, яна такрорланди.

— Ўзингнинг саломатлигинг яхшими?

Ермек Султонбой ўғли бош қимирлатиб қўйди-ю, бошқа ҳеч нима демади.

— Олмагул келмадими?

— Саломатлиги бўлмади.

— Келганинг яхши бўлди. Болам, сенга бир илтимосим бор, эшит. Мени қойима. Сенга айтадиган гапим кўп.

— Сизга танбеҳ берган билан ҳозир нафи йўқ.

— Ҳа, ўзимни виждон азоби еб тугатди.

Ермек Султонбой ўғли ҳолсиз ётган дадасига, ҳатто, қарагиси келмади. Дадаси ёстиғини бошига баландроқ қўйиб устидаги кўрпани пастки томонга сурди. Оқ кўйлагининг тугмалари ечилиб кетди.

— Ўғлим, онанг икковларинг мени кечиринглар. Неча кунлик умрим бор, ёлғиз Яратганга аён. Айт, мендан рози бўлсин, охирги видолашув сўзи шу бўлди, деб эсга олиб юрарсизлар деган мақсадда чақиртирган эдим. Ўзи алоқа бўлимига бориб телеграмма беришга ҳам мадорим қолмади. Ёлғиз одамга қийин экан, шундай ўлиб кетарман, деган қўрқинч ҳисси ҳукмронлик қиларди. Радиодан маиший хизмат кўрсатадиган ширкатнинг манзилини эшитиб қўнғироқ қилган эдим. Барака топгурлар бир зумда ёрдам берди.

Шундан сўнг гапнинг мавзусини бошқа томонга бурди:

— Ермекжон, онанг юввош аёл эди. Ўша юввошлигини оёқ ости қилиб, бошқа биров билан кетди, деб ранжима. Камситишнинг бундан ортиқ йўли борми? Куч-қувват кетгандан кейин авлиё бўлиш ҳам у қадар зарур эмас. Онанг менга қарамади ёки меҳмонимни кута билмади, деб айта олмайман. Яхшилаб қарар ва кутар эди. Уришсам ҳам кулиб турарди.

— Сиз фақат уришиб, шу билан тўхтаганмидингиз? Меҳмонларнинг кўз олдида масталаст ҳолда қайсидир аёлларга қўнғироқ қоққанларингиз эсингиздами? Қаҳ-қаҳа уриб кулганларингиз, ҳой кампир, мени эъзозлайдиган, ҳурматимни жойига қўядиган фариштасифатларим бор, дея ҳақорат қилганларингиз, уйга таклиф этайми, дея баландпарвоз гаплар билан гердайганларингизга гувоҳ бўлганман.

— Қайдаги гапларни айтасан, болам.

— Ёдингизга тушсин, дейман. Бечора онам нафақат ўша гапларни, қингир-қингир қилиқларингизнинг қанчасини ичига ютиб келди. Шунинг оқибатида қон босими касалига дучор бўлди.

— Сен мени бундай уялтирма.

Ермек Султонбой ўғли жойидан туриб, хонада турган эски шифонер олдига борди. Ойнада ўзининг аксини кўрди. Соқол-мўйлови бир кунда ўсиб кетибди. Юз-кўзларини яхшилаб ювмагани эсига тушди. Дадаси билан тортишиб, баҳслашиб ўтиргиси келмади. Ўйлаб кўрса, дадаси шу кунга қадар на онасига, на унинг ўзига мурувват кўрсатмаган экан. Шундай пайтда ҳаёт дафтарини варақлагиси келаётгани қизиқ. «Унинг айтганича бўлмас», дея кўзгудаги қиёфасига қовоғини уйиб қаради.

— Дада, биласизми, қуёш ботиб, атрофни қоронғулик чулғаганда ҳар гал бизни ваҳима босарди. Чунки, сиз кечиккан сари маст ҳолда, уйга келиб тўполон қилишларингиздан чўчирдик.

— Сенларга қўл кўтармаганман, баданларингни жароҳатламаганман. У вақтлар ҳамма ёппасига ичар эди.

— Йўқ, ундай деманг. Ёдингиздами, маст бўлиб келган бир тунда онам қўшни уйларнинг бирига яширингани. Мен эса молхонанинг томига чиқиб осмон узра ёлғиз оймомага дардимни айтиб ҳасратлашганман. Тезроқ йигит бўлиб онамни сизнинг муштларингиздан халос этсам дея орзу қилганман.

— Ермек, сени чақиртирганда эски яраларимни тирнайсан, деган хаёл миямга келмаган эди.

— Ҳа, қандай экан. Менда ҳам ундай ўй йўқ эди... Аммо эски ярани қўзғамасак, кўнгил тозармайди. Яра ичида қўрғошиндек ётганидан кўра эриб ташқарига чиққани ҳам яхши.

— Ўғлим, мен ҳеч нарсага парво қилмай эркин ўсганман. Энди эски девандан нажот кутиб ётганда киноя билан гапирганинг бутун вужудимни ларзага келтираяпти. Ундан кўра калтаклаганинг яхши эди.

— Бошқа ҳеч нарса деёлмайман.

Дадаси ҳам жавоб қайтармади. Кўнгли нимани истаётганини, нимани хуш кўришини ҳам Ермек Султонбой ўғли билмади. Дадаси ҳамма айбни ўзига олгиси келмади. У виждонан тоза одамдай гапирарди. Фақат бир айби: у ўғлини болалигида онаси Олмагул билан ташлаб кетиб, бошқа билан турмуш қурганлигидадир.

— Тақдирга киноям йўқ. Ҳаммаси ўзимдан бўлди. «Одамнинг феъл-атвори бу — одамнинг бахти», деган экан бир доно киши. Нима кўрсам ҳам феъл-атворимдан кўрдим. Эрка ўсганликданми, муросага келмас, феъл-атворимнинг мевасини бозор қайтган пайтда татиб кўрдим. Энди ҳаммаси кеч.

— Феъл-атворни тузатиб, ўзгартириб бўлмайди деб ким айтди? Тўғрисини айтганда ўз хулқ-атворингизни тан олгингиз келмайди. Ўз билганидан қолмайдиган қингир киши эдим, дея қолмайсизми?

— Тўшакка михланиб ётганимни кўриб турибсан-ку, болам. Етар шу, бас қил энди. Шундай ҳолатга олиб келганлар сизлар эмассизлар. Ўзингдан қолар гап йўқ, ўғлим. Шу уйга ўзинг эгалик қиласан. Тилхат ёзиб қўйганман. Мана шу ёстиқнинг тагида. Ол.

— Нақадар раҳмдил бўлиб қолгансиз. Мен талаба бўлиб шу шаҳардан квартира излаб, изғиб юрганимда ғамхўрлик кўрсатай деган хаёл у ёқда турсин, қиё ҳам боқмай ўзингиз билан ўзингиз бўлиб, парвойингиз палак эди. Чунки, у пайтда сизнинг еганингиз олдингизда, емаганингиз ортингизда эди. Ўзим тенгдош талабалар билан баъзида ресторанга борганда гўзал аёллар билан ўтирган пайтингизда қанчалик кўрмаганга ҳаракат қилганим билан кўзимдан беихтиёр сизга нафрат алангаси сачрарди. Ўшанда ресторандан тезроқ кетишга ҳаракат қилар эдим. Сиз эса, ҳеч қандай ҳаёт ташвиши йўқ кишидай хурсанд кайфиятда ўтирар эдингиз. Жононларга иззат-икром кўрсатиб, ҳар ишга қодир эканлигингизни айтиб мақтанардингиз.

— Ермекжон, менинг виждон азобидан ўртанган жонимни бўғзимга келтирдинг.

— Мен сизга оғир бўлса ҳам айтай. Сиздан рози эмасман. Розиман деб сизга ёл он айта олмайман. Онам табиатан юввош. Дадангга бор деган ҳам онам. Айтганини бажо келтириб, мана келдим. Аммо онамнинг кўнглини совутган ҳам ўзингиз.

— Мен чарчадим ўғлим. Агар кўз юмсам, кўнглим хотиржам бўлиб, видолашар эдим. Шу уйга эга бўлсин, деган ниятим бор эди. Тилагим бажарилмай кетаяпти. Шунга хафаман. Ҳеч бўлмаса, дада деган бир оғиз сўзингни ҳам раво кўрмадинг. Дунёдан ўтганда йўқловчим фақат сен деб умидвор эдим.

Ермек Султонбой ўғли ўрнидан туриб кетмоқчи бўлди. Бош кийимини олиб кия бошлади.

— Алвидо, — деди бироздан сўнг. — Овулга қайтаман. Яна нималарни айтасиз.

Дадаси диван устида кўзларини деворга қадаб узоқ ётди. Гапиргани йўқ. Бутун ҳаётини сарҳисоб қилгандек. Жим-житлик гўё бутун ҳаётини чулғаб олгандек чўзилди.

Ермек эшикни аста-секин очиб ташқарига чиқди. Қайтишга олган билетини кўкрак чўнтагидан излаб, зўрға топди. Вақт яқинлашганда перронга чиқди. Айни шу пайтда диспетчер қизнинг техник сабабларга кўра поезднинг бир соатга кечикаётганлигини эълон қилган овози жаранглади.

Бир соатга яқин вақт ўтди. Поезд ҳали келгани йўқ. Ермек Султонбой ўғли муздек вокзал ичида совуқ қотди. Об-ҳаво совий бошлаганга ўхшайди. Поездга чиққандан сўнг ечиниб ухлайман, деган хулосага келди. Ўзининг жуда чарчаганини ҳис этди. Онасининг: «Болам, дадангнинг олдига бориб кел», деган сўзи қулоғи остида эшитилгандек бўлди. Шу зумда хаёлидан «қатъиятли бўлиб кетдимми?» деган ўй ҳам ўтди. Ермек Султонбой ўғли қаерда бўлмасин шу пайтга қадар неча-неча инсонлар унинг исмини дадасининг исми билан қўшиб айтиб келадилар. Ермек Султонбой ўғли. Нима деса ҳам, ёмон бўлса ҳам шу Султонбойнинг ўғли экани рост. Ундай бўлса, тирик дадасидан юз ўгириш нимаси? Ички бир ўртанишдан ҳомуш тортди.

Ермек Султонбой ўғли онаси айтган сўзларни яна такроран ёдига олди. «Ўғлим, дадангдан ўпкаласанг ҳам, аммо ундан нафратланма!» У ўрнидан туриб, автомат телефонга борди-да, дадасининг телефон номерини тера бошлади. Телефонлар ўзаро боғланди. Орадан бироз вақт ўтгач, телефон трубкасини дадасининг кўтарганини ҳис этди.

— Алло, — дегандан сўнг, узоқ йўталган овоз телефон трубкасини ёриб юборай деди.

— Бу ким? — деб такроран сўради.

— Дадажон, бу мен Ермекман. Ҳозир олдингизга етиб бораман...

Нурғали ҚОДИРБОЕВ.

Матбуот заҳматкашлари

УМР МАЗМУНИ

Асли инсон умри йиллар билан эмас, унинг эзгу ишлари билан ўлчанаркан. Умрини матбуотга бахшида этган фидойи журналист Шавкат Миролимовнинг номини бугун кўпчилик ҳурмат-эътибор билан тилга олади. Раҳматли устозларимиздан бири профессор Очил Тоғаев журналистларни икки тоифага ажратар эдилар. Бири — ижодкорлар, иккинчиси — ташкилотчи журналистлар. Шавкат ака эса нафақат ташкилотчи ё қаламкаш сифатида, балки журналистикадаги учинчи қирра — мураббий сифатида ҳам эътибор қозонган. Қарийб, чорак асрдирки, у Ўзбекистон Давлат матбуот қўмитаси Тошкент вилоят бошқармасига раҳбарлик қилиб келмоқда.

Вилоятда кўп йиллардан буён ўнлаб босмахоналар фаолият кўрсатмоқда. Уларда қирққа яқин шаҳар ва туман газеталари чоп этилади. Албатта, «ҳаётга энг яқин газета» номини олган мазкур маҳаллий нашрларни ўз вақтида сифатли чоп этиш билан боғлиқ ишларнинг залвори ҳам ўзига яраша.

Тиниб-тинчимас бошқарма бошлиғи зимммасидаги вазифаларни бекаму-кўст уддалаш йўлида ҳали Ангренда, Олмаликда, эртаси куни Бўка ё Бекободда, сўнг Чирчиқ ёхуд Зангиотада елиб-югурганини кўрасиз.

Ҳаракатда — баракат, деганларидек, натижа ҳам чакки эмас-да. Вилоят бўйича ҳар бир матбаа ходими ишлаб чиқарган маҳсулот, айтайлик, ўтган йили сал кам икки миллион сўмни ташкил этди. Тадбиркор раҳбар бунга қандай эришди? Энг аввало ишчиларнинг ўз меҳнатидан манфаатдорлигини оширди. Ўтган йили вилоят матбаа корхоналари ходимининг ўртача иш ҳақи 30.000 сўмни ташкил этган бўлса, бу йилнинг биринчи чорагида 40.000 сўмдан ошди. Бундай натижаларга эришишда бошқарма бошлиғига камарбаста бўлаётган Ангрен шаҳар босмахонаси директори Юрий Югай, Ўрта Чирчиқ туман босмахонаси директори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Жўрабой Ашуров, Бекобод шаҳар босмахонаси директори Рафатжон Баҳромов, Бўка туманлараро босмахонаси директори Шоира Мажидова, Бўстонлиқ туман босмахонаси директори Ўктам Каримбердиев ва бошқаларнинг ташаббускорона меҳнатлари ҳам таҳсинга лойиқдир.

— Юртимиз мустақиллиги айникса бизнинг соҳа учун жуда катта имкониятларни яратмоқда, — дейди Шавкат ака Миролимов. Энди биз жаҳон андозаларига мос технологияларга эга бўлмоғимиз лозим. Бунга эса ўзимиз, ўз меҳнатимиз, қатъий саъй-ҳаракатларимиз билангина эришаоламиз.

Ҳақ гап. Жаҳонда равнақ топаётган соҳалар кўп. Шулардан бири — нашрчиликдир. Рақобатбардош технологияга эга бўлган босмахоналар, «мини босмахона»лар юртимизда пайдо бўлаётгани сир эмас. Демак, узоқни кўзлаб ҳаракат қилаётган тадбиркор раҳбар тизимдаги барча босмахоналарни жаҳон андозаларига мос даражада матбаа маҳсулотлари ишлаб чиқаришга эришиши учун қайғурмоқда. Тошкент вилоятида матбаачилик соҳасининг ўрни ўзига яраша. Алалхусус, техникавий, иқтисодий-молиявий, матбаа маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва бошқа барча кўрсаткичлар бўйича Тошкент вилояти Матбуот бошқармаси республикамиз вилоятлари орасида етакчи ўринларда бормоқда.

Шавкат Миролимовни ижодкор сифатида ҳам эътироф этдик. Юқорида таъкидлаганим — ўн йилча бурун у киши ҳақида ёзган мақоламда қаҳрамонимнинг бошқа бир муҳим қиррасини очишга ҳаракат қилгандим. Яъни, публицист сифатида у ўз даврида қатор мақолалари-ю рисолалари, китоблари билан жамоатчилик эътиборини қозонган эди. Собиқ шўронинг сўнгги йилларида миллий қадриятларимиздан ҳисобланмиш Наврўз байрамига тош отилганда у қўлида қаламл билан майдонга чиққан. Азалий удумга айланган халқ байрамини «қизил мафкурачилар»дан ҳимоя қилишга интилиб, қатор мақолалар ёритганди. Муҳтарам Юртбошимизнинг қатъий саъй-ҳаракатлари билан Наврўз байрами қайта тиклаганида Шавкат аканинг ҳам қувончи қанчалик чексиз бўлганини тасвирлашга қалам ожизлик қилади.

Ўша даврда Шавкат ака турли нашрларда ёритилган мақолаларини тўплаб, «Наврўзи олам бугун» рисоласини нашрга тайёрлади. Бу тўплам 1989 йилда «Ўзбекистон» нашриёти томонидан кам эмас — 70000 нусхада чоп этилди! Муҳими, қадриятларимиз қадр топа бошлаган кезларда бу китоб тезда қўлма-қўл бўлиб кетди. Шундан сўнг Наврўз байрамига оид тадқиқотларини давом эттирган Шавкат аканинг «Наврўз» деб номланган рисоласи ўзбек ва рус тилларида нашр этилди.

Шавкат Миролимовнинг учинчи қирраси — мураббий-олимдир, дедик. Шу кунга қадар унинг журналистика факультети талабалари учун ёзган ўнлаб мақола, илмий-оммабоп рисолалари, ўқув қўлланма ҳамда китоблари нашр этилган. Тарих фанлари номзоди, доцент сифатида қатор йиллардан буён Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети журналистика факультетида талабаларга сабоқ бермоқда. Умид билан суқулган таёқ бир кун берар мева-ю япроқ деганларидек, айни дамда республикамизнинг деярли барча таҳририятларида устознинг юзлаб иқтидорли шогирдлари фаолият кўрсатишаётир.

Жамоат ишларида ҳамиша фаол бўлган устоз журналист ҳақида ҳали кўп ёзишимиз мумкин. Бунга эса унинг ҳамкасблари, маҳалладошлар, кўплаб устоз-у шогирдлари шоҳид.

Тўлқин ЭШБЕК.

Китоб жавонингизга

ҲУШЁРЛИККА ЧОРЛОВЧИ НИДО

«...Отам 75 ёшда, онам эса 73 да. Мен аниқ биламан уларнинг қисмат кунида қабрлари устига бир сиқим тупроқ ташлай олмайман. Шунинг ўзи менга олий жазодир. Ота-онам билан видолашув дақиқалари насиб этиши, ҳеч бўлмаса қабрларини кўришим учун ўтиниб сўрайман. Ялинаман. Ёрдам беринг. Менга тайинланган ўлим жазосини қамоқ жазоси билан алмаштиришингизга муҳтожман».

Ҳар қандай жамиятнинг келажаги соғлом, баркамол авлодларга боғлиқ. Гиёҳванд моддаларга берилишнинг аянчли оқибатлари эса маълум. Уларни етиштириш, сотиш энг оғир жиноят. Жамият илдизига болта урганларга эса шафқат қилинмайди. Шунинг учун ҳам бутун дунёда гиёҳвандликка қарши аёвсиз кураш бормоқда. Юқоридаги нола эса юртимизда ўн килолаб заҳри қотил савдоси орқали мўмай фойда олиш илинжида бўлган кимсанинг тавба-тазарруси. Аммо, энди кеч...

Гулзорда хушбўй гуллар билан бир қаторда онда-сонда бўлса ҳам чақир тиканаклар ҳам бўй чўзиб қолиши ҳеч кимга сир эмас. Кўпинча, у ўсиб, кимнингдир бармоғини қонатмагунча ёки товонига кирмагунча эътибор бермаймиз. Жонимизга озор етгачгина қўлимизга теша олиб чопиб ташлаймиз, илдизидан юлиб, ёқиб ташлаймиз. Аммо, тиканак униб-ўсиб, бўй чўзишига ўзимиз сабабчи эканимиз ҳақида ўйлаб ҳам кўрмаймиз. Бир сўз билан айтганда, ҳушёрликни қўлдан берганимизни сезмай қоламиз.

Муҳиддин Мусаев билан Қурбон Эшматовларнинг «Қамишзор узра нидо» номли «Жиноят оламидаги нохуш воқеалар»ни ўқир эканмиз, хаёлимиздан беихтиёр юқоридаги фикрлар ўтади. Одам боласи жиноятчи бўлиб туғилмайди. У ўсган оила, тарбия топган муҳит, ён-атрофидаги яқинлари, дўстлари, феъл-атвори тўғри йўлдан қоқилмай юришида ҳам, жарликка қулаб кетишида ҳам бош сабабчи бўлади. Нохуш воқеаларни синчковлик билан таҳлил қилинса, уларни юзага келтирган туб илдиз кўзга ташланади, ўзаро боғлиқлик борлиги аён бўлади.

Инсон табиатида очкўзлик, жоҳиллик, маишатга муккасидан кетиш, харомдан хазар қилмаслик, худбинлик каби иллатларнинг ақл-фаросат устидан ҳукмронлик қилиши уни жиноятга бошлайди. Жамият қонунларини оёқ ости қилиш, калта ўйлаш, жиноят жазосиз қолмаслигини била туриб, адолатга чап бераман, дея хом хаёлга берилиш уларни чоҳ томон етаклайди.

Шу ўринда ҳар бир инсон дунёга келар экан фаровон, бахтли яшашга ҳаққи йўқми, деган ҳақли савол туғилиши мумкин. Албатта ҳаққи бор. Лекин, кимнингдир қони, жони, ҳалол меҳнати билан топилган бойликни жиноят йўли билан ўзлаштириш эвазига эмас.

Бунинг аксини ўйлайдиган жабрдийдалар ўрнига ўзларини қўйиб кўришса ёмон бўлмасди. «Пичоқни аввал ўзингга ур, оғримаса бировга», деган халқ мақоли бекорга айтилмаган. Шу оддий ҳақиқатни тан олмаслик барча жиноятлар дебочаси эмасми?! Мансабдор шахсларнинг порага қўл уриши («Пораҳўр мижоз излар», «Мансабдорнинг қўли қийшиғи ёмон»), жамиятимиз гули бўлмиш аёлларнинг бойлик деб қўлини қонга бўяши («Бошга урилган тош ва ...»), маҳалла аҳлининг бепарволиги, фақат ўз тинчини ўйлаши, қариндошлар ўртасида меҳр-оқибатнинг йўқлиги сабаб («Қабоҳат», «Қариндошнинг қўли қон») содир бўлган жиноятлар асосида маънавий қашшоқлик ётгани ҳам айни ҳақиқат.

Тарихдан шу нарса маълумки, ҳеч қайси жамият бир тузумдан иккинчи тузумга осонликча ўтган эмас. Биз ҳам бундан мустасно эмасмиз. Шу ўринда китоб муаллифларининг қуйидаги сатрларини келтириб ўтиш жоиз: «...Ўша йилларда давлат тасарруфидаги ва шахсий автомашиналарни ўғирлаш, бировларнинг чорва молларини олиб кетиш, куппа-кундузи фуқароларимизни тунаш ҳоллари одатий тусга кириб қолганди. Шу боис ҳам Юртбошимиз И. Каримов мустақилликка эришган дастлабки онларимизданоқ жиноятчиликнинг пайини қирқиш тадбирларига алоҳида эътибор қаратдилар. Бунинг учун эса мустақил давлат қонунлари зарур эди. Улар ўз вақтида ишлаб чиқилди ва қабул қилинди...

Илло, бугун биз мустақилликка ва ўз мустақил қонунларимизга эришдик. Собиқ тузум асоратлари барҳам топаётир. Ўша кезлар пайдо бўлган маънавий бўшлиқни ҳар томонлама баркамоллик ила вояга етган инсонлар тўлдиради. Маънавий қашшоқлик ўрнини эса

комил инсон шахсияти эгаллайди. Пировардида демократик инсонпарвар жамият барпо этилди, бундай жамиятда ҳамма нарса қонун устиворлигида амалга ошади. Ҳар қандай жиноятчилик илдизи қирқилади. Юртимизда олиб борилаётган одил сиёсат ана шундан далолат бериб турибди...»

Юқоридаги сатрларга изоҳнинг ҳожати бўлмаса керак?!

Ғайрат РАҲМАТУЛЛАЕВ.

АХБОРОТ

Мансабдор шахсларнинг ўз ваколатларини суиистеъмол қилиши ва пораҳўрлик иллатларини бартараф қилиш юзасидан республика ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари томонидан ўтказилаётган тадбирлар давом эттирилмоқда.

2002 йил 26 сентябрь куни Тошкент шаҳар прокуратураси ҳамда ички ишлар органлари ходимлари томонидан ўтказилган 3 та тадбир натижасида, Тошкент шаҳар ҳокимияти биноларидан фойдаланиш департаментининг Яккасарой тумани бўлими бошлиғи Зокир Очилдиев дўкон учун ижарага бино бериш ва кейинчалик хусусийлаштириш эвазига тадбиркор Е. Гусевадан 7200 АҚШ долларини пора тариқасида олган вақтида, Тошкент шаҳар С. Раҳимов тумани товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси раиси Шуҳрат Тўхтаев туман ҳудудида хусусий фирма ташкил қилиш ва рўйхатга олиш эвазига фуқаро А. Исмоиловдан 100 АҚШ доллари ва 25.000 сўмни пора тариқасида олган вақтида, ёнғинга қарши кураш республика жамияти кенгаши раиси Зулпухар Арипбаев шу жамият раисининг ўринбосари лавозимига ишга қабул қилиш эвазига фуқаро Ж. Мадазовдан 2000 АҚШ долларини пора тариқасида олган пайтда ашёвий далиллар билан ушландилар.

Ушбу ҳолатлар юзасидан Тошкент шаҳар прокуратураси томонидан жиноят ишлари қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОШ ПРОКУРАТУРАСИ МАТБУОТ МАРКАЗИ.

Диққат! Янгилик!

БЕПУЛ ПЛАСТИК ЖАРРОҲЛИК

Шу кунларда мамлакатимизда Жанубий Кореянинг Енгсен университети шифокорлари Тошкент давлат педиатрия институти клиникасида пластик жарроҳлик муолажаларини амалга оширмоқда.

Кейинги пайтларда Жанубий Корея ва Ўзбекистон ўртасида тиббиёт соҳасида ҳам ҳамкорлик алоқалари ривожланиб бормоқда. Буни Енгсен университети шифокорларининг мамлакатимизда амалга ошираётган ишларида ҳам кўриш мумкин. Бундай ҳамкорлик давлатлар ўртасида уч йилдан бери амалга оширилиб келинмоқда. Профессор Пак ҳар йили ўзининг махсус гуруҳи билан Ўзбекистонга ташриф буюради. Шу пайтга қадар у 60 нафар ногирон ва нуқсон билан туғилган болаларни операция қилди.

– Илк бор Ўзбекистонга келганимда бу ерда пластик хирургияга муҳтож болаларни сони кўплигини гувоҳи бўлгандим. Ўтган давр мобайнида Тошкент давлат педиатрия институти клиникаси билан ҳамкорликда нуқсонли болаларни даволашимиз. Шу билан бирга клиника шифокорлари Кореяда пластик жарроҳлик бўйича таълим олиб қайтишиб ўзларининг мустақил операцияларни ўтказишмоқда.

Кореялик шифокорлар махсус тадбир давомида махсус интернатлардан танлаб олинган 30 нафар ногирон болаларни пластик операция қиладилар. Бундай хайрли тадбирлар кейинги йилларда ҳам амалга оширилади.

«Туркистон-пресс»

Наманган шаҳри Чорсу майдони.

Миллий дастур – амалда!

ИСТИҚБОЛГА ИШОНЧ БИЛАН...

Қарши тиббиёт касб-ҳунар коллежи нафақат Қашқадарё воҳасида, балки мамлакатимизда муносиб ўрин тутадиган билим юртларидан бири ҳисобланади. Бунга унинг воҳадаги кекса илм масканги эканлигигина эмас, айни чоғда эл соғлиги йўлида хизмат қилаётган минглаб кадрларни етказиб бергани, шу кунларда ҳам бу борадаги ишларнинг изчил давом эттирилаётгани сабабдир.

Бу ерда кадрлар тайёрлаш миллий дастурини рўёбга чиқариш мақсадида бир қатор ишлар қилинмоқда. Ишнинг педагогик кадрлар малакасини оширишдан бошлангани ижобий натижалар бера бошлади. Кейинги бир йилда 28 нафар ўқитувчининг малакаси оширилди. Шулардан икки нафари химия-биология фани ўқитувчилари Жуманиёз Турсунов ва Райҳон Полвоновалар Жанубий Кореяда малака ошириб қайтишди. Кадрлар малакасининг ошуви табиийки, таълим-тарбия самарадорлигининг кўтарилишига олиб келди. Коллеж жамоаси янги дастур бўйича 23 та ўқув-услубий қўлланма яратди. Шу жамоа аъзоси Ҳ. Сайдуллаева академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари учун «Геометрия» дарслигининг муаллифи бўлди. Илм маскани раҳбари Собир Турсунов эса лицей ва касб-ҳунар коллежлари учун «Болалар касаллиги» ўқув-дарслиги устидаги ишни ниҳоясига етказди.

– Вазирлигимиз кўмагида Испания давлати ҳамкорлигида мутахассислик фанлари хоналарини янги кўргазмали қуроллар асосида жиҳозлаш режалаштириляпти, – дейди илм маскани раҳбари С. Турсунов. – Режамиз амалга ошса, биз учун катта ютуқ бўлади. Негаки, бу назария билан амалиётнинг уйғунлашувида муҳим роль ўйнайди. Худди шу мақсадга хизмат қиладиган, умумий ишимиз ривожига бевосита ижобий таъсир кўрсатадиган яна бир ишга қўл урдик. Бу – охирги информатик техникадан фойдаланишни йўлга қўйишдир. Бу соҳада иш бошланиб кетган. Жиҳозларни Жанубий Корея мутахассислари келтириб ўрнатиб беришмоқда. Биз ҳам ўз навбатида педагог шифокорларимизга энг замонавий хориж ўқув-техника воситалари билан «муомала» қилишни ўргатяпмиз. Якунланган ўқув йилида 40 ўқитувчи компьютерда ишлашга ўргатилди.

Касб-ҳунар коллежи жамоаси бўлғуси 2003-2004 ўқув йилига ҳозирданоқ тайёргарлик кўраётган экан. Бунинг сабабини коллеж директорининг ўринбосари Б. Тиловов шундай изоҳлайди: – Янги ўқув йилидан бошлаб бизга мактабни лотин графикасида ўқиб битирганлар кела бошлайди. Бу ўз-ўзидан ўқитувчиларимиздан ҳам лотин графикасига асосланган ўзбек тилини пухта билишни талаб этади. Шу боис махсус курсларда ўқитувчиларимизга лотин графикасига асосланган алифбо ўргатилмоқда.

Юқоридагилардан кўринадики, коллеж моддий техника базаси мустаҳкамланмоқда, кадрлар малакаси ошириляпти. Бу коллежда ислоҳотлар изчил амалга оширилаётганидан далолатдир. Бўлажак ўрта тиббиёт ходимларига сабоқ бераётган ўқитувчиларнинг 38 нафарини олий тоифали, 59 нафарини эса биринчи тоифали врач педагоглар ташкил этади. Коллежда тўрт нафар фан номзоди фаолият кўрсатмоқда.

Коллеж жамоасининг ибратли ишлари оммалаштирилмоқда. Бунга дарсликлар ва ўқув-қўлланмалари яратиш ҳамда кадрлар билан ишлаш борасидаги тажрибалар оммалаштирилаётганини мисол қилиб келтириш мумкин. Коллеж битирувчиларининг бир қисми бу ерда олган билими билан қаноатланиб қолмаяпти. Ҳар йили ўттиздан ошиқ битирувчи олий ўқув юртларига кириб ўқимоқда.

Қарши тиббиёт касб-ҳунар коллежи 5 та вилоят бўйича методик марказ ҳисобланади. Бу жамоадан мунтазам равишда ижодий изланишда бўлишни талаб этади.

– Шунга ҳаракат қилаяпмиз ҳам, – дейди С. Турсунов. – Бу борада бизни маҳаллий ҳокимият, вилоят бошқармамиз қўллаб турибди.

Илм маскани раҳбарининг эзгу нияти кўп. «Қани эди коллежимиз ҳузурида кичик шифохона бўлса», – дейди у.

Коллежга ҳар йили 750 нафардан ортиқ ўқувчи қабул қилиняпти. Табиийки, шунчаси учирма бўляпти. Бу ерни битирганлар Қашқадарёда, мамлакатимизнинг турли жойларида халқ соғлигини муҳофаза қилишдек савобли ишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Бу билан улар Нурбиби Қўзиева, Самад Жўраев, Баҳринисо Ҳамроева, Собир Кармишев сингари ўнлаб фидойи устозлари ишончини оқламоқда.

Ҳазратилло РЎЗИЕВ,
«Адолат» мухбири.
Ҳамид ПИРИМҚУЛОВ,
«Туркистон» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2002 йил 1 октябрдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек, божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қийматини белгилади. Шунга кўра:

1 АҚШ доллари
820 сўм 06 тийин.

Бокс

БАҲОДИР ГАВАНАНИ ЗАБТ ЭТДИ

Андижонлик боксчи Баҳодир Султонов 1984-1985 йилда туғилган ёшлар ўртасида 54 килограммгача бўлган вазн тоифасида Гаванада ўтказилган мусобақада жаҳон чемпиони унвонини қўлга киритди.

У ўтган йили Боку шаҳрида 51 килограммгача вазн тоифасида ёшлар ўртасида жаҳон чемпиони бўлганди.

Республикада хизмат кўрсатган мураббий Валентин Золотаревнинг шогирди кейинчалик Андижондаги Олимпия ўринбосарлари республика билим юрти (коллеж)га ўқишга кирди. Бу ерда унга Марс Қўчқоров ва Александр Размаховлар мураббийлик қилди. Айни пайтда Б. Султонов Андижон Давлат университетида таҳсил олаётир.

Андижонлик бокс мухлисларини дунёга Муҳаммадқодир Абдуллаев, Ўткирбек Ҳайдаров, Руслан Чагаевдек жаҳон ва Олимпия ўйинлари чемпионларини берган бокс мактаби уларга муносиб ўринбосарлар тайёрланаётганлиги ниҳоятда қувонтирмоқда.

СОНЕТЛАР

Ўктам Ҳакимали «Ҳадемай баҳор келади», «Тонг», «Умидбахш тун», «Навбаҳор», «Баҳор», «Тўлин ой», «Ҳур чўққилар», «Умр салтанати» каби қисса ва ҳикоялар, «Кичик хонадон», «Номаълум қушча» каби романлар, «Покланиш соҳили», «Синов манзили» каби шеърий тўпламлар муаллифи. Шунингдек, унинг Москвада «Бумажная птица» номли қисса ва ҳикоялари босилган. Ёзувчи яқинда «Ҳасрат» номли уч жилддан иборат романини ёзиб тугаллади.

Ижодкор булардан ташқари сонетлар билан ҳам муштарийлар қалбидан ўрин олган. Қуйида унинг сўнгги пайтда ёзган сонетларини эътиборингизга ҳавола этамиз.

Ёмғирдан кейинги сокин тўқайзор,
Илоҳий бир оҳанг, ҳидин етказар.
Тиниққан оқшомлар ишққа интизор-
Норасида рашкка руҳин зор этар.

Самовий бир қўшиқ таъсирин лаҳза-
Ғамга айлантирар, бу ёғи алам.
Термулиб турарди сукут-покиза.
Охират кулфатин эслатар санам.

Денгиз ҳароратин уфирар шамол,
Тирилиб келади йўқолган излар.
Шамол рангин чизар майсага ҳаёл-
Кўзимни хотирлар тўлдирган кезлар.

Ёмғирдан олдинги рангин тўқайзор,
Тушимга кўчадир, тушимда моллар-
Бошларин кўтармай ўтлар беозор,
Гулханин ёқади чўпон қиз – Хумор.

Уфқни талайди чивин галаси,
Қайдадир увлайди бўри боласи.
* * *
Ғубор ойга ёпади ҳижоб,
Шовуллайди қайинлар сокин.
Кўзим нури чекар изтироб,
Из сездирар толиқиш юкин.

Қаердадир янграб туради.
Лўлиларнинг ғамгин қўшиғи
Йўл олдидан қонлар йиғлайди,
Лўли қизнинг бахтсиз ошиғи.

Ичиктирар тўлқинсиз денгиз,
Қоплаб ётар сатхини туман.
Алам сўнгсиз, йўлларим сўнгсиз,
Оёғимга солинган кишан.

Янграб турар ғуссали оҳанг,
Интиқ боқар кимсасиз ўрмон.
Тийилмайди ёшлар-лоларанг,
Бу ерлардан кетмоғи аён.

Менга маҳтал фаришта бир қиз,
Гуноҳкорман олдида ҳаргиз.
* * *
Қировдан кейинги намиққан дала,
Оқиш ғуборини таратар сокин.
Оқариб келади унут бир қалъа,
Менингдек шоирнинг асраган ҳокин.

Сукут оғушида синиққан оқшом.
Қайроғоч шоҳида хипирар алам.
Ой нури ямлайди нуроб бўлган том,
Толиққан сукунат ухлайди беғам.

Уфқ чизиқларин ямлайди чивин,
Хароба қалъадан оқади нола.
Бир тулки боласи тентирар беун,
Хотирни тарк этар вайрона қалъа.

Юлдузалар бағрига сингади ғубор,
Улуғ бир оҳангни элайди қирлар.
Кесик ой булоққа ташлайди тумор,
Қалъа куббасидан ёғади сирлар.

Кеча эшигини қоқади кундуз,
Тунга ёстиқ тутар ёруғ бир юлдуз.
* * *
Мотам-ла тарк этар ватанин хазон,
Тўлғаниб ётарди сариқ бир оҳанг.
Сукунат устини оқлайди мезон,
Хазонни ялайди қўнғиз-тилларанг.

Қушлардан айрилган яланғоч дарахт.
Кўзи булутларга сингади маъюс.
Булутни қўмсаган чўққилар карахт,
Чуғурчуқ галаси чирқирар туйқус.

Таҳдид сола бошлар хазонга шамол,
Молу от ўтлайди кўтармай бошин.
Чивинни ўргимчак қилади қамол,
Йўловчи турналар тўкади ёшин.

Кўр хакка чўқийди қизалоқ изин,
Тумшуқ-ла чақади ёнғоқни қарға.
Хазонга кўмади бир йигит қизин,
Оҳулар тўдаси бўлгач бадарга.

Хомуш тортди буғу димиққан тупроқ,
Ватандан айрилди тўкилган япроқ.
* * *
Муҳаббат манзилин ёритади ой,
Азал-абад тинмас қизлар фарёди.
Маҳшар тонгин кутар кишандаги той,
Хотирни тилкалар шажара эди.

Тўлғанар ёшлардан яралган денгиз.
Қайрағоч шоҳлари синмиш аламдан.
Шоҳу гадолари ётади номсиз.
Чаён мамнун фақат текин малҳамдан.

Кўк кийган бир шарпа отар қаҳ-қаҳа,
Бу ерда тўтилар абадий мотам.
Шапалак руҳларга солар дағ-даға,
Ҳайкалга мунтазир ҳар битта санам.

Унут бир манзилни қиламан сайр,
Маддоҳлик қилади бунда бир шоир.
* * *
Покланиш соҳили нотинч, нотавон,
Ўтиб борар эди муҳтожлар тирбанд.
Хўрлигин тиёлмас бахтсиз оломон,
Ният Ҳақ нуридан бўлмак баҳраманд.

Соҳилга шошилар мўмин гуноҳкор,
Тўлиб борар эди дунё фарёдга,
Посбонлик қиларкан йўлга дилозор,
Охират азобин соладур ёдга.

Соч юлиб, юз тирнар мунофиқ, абгар,
Бир-бирин суяйди олчоғу каззоб.
Покланмоқ орзуси энди бесамар,
Манзил яқин қолди, бу ёғи- азоб.

Таҳлика соларкан танага ўлим,
Маҳрамин чақирар бевафо тобут.
Азроил сўрайди ҳаққига солим,
Гуноҳкор жонига топилмас собит.

Йўл бўйи йиғладим қисматга, эй воҳ,
Эртанги кунимга айларкан огоҳ.

Қилмиш-қидирмиш

ТАЛОНЧИЛАР ТУМШУҒИДАН ИЛИНДИ

Олимхўжа ва Комилжонлар Мирзаобод туманидаги битта хўжаликда яшашади. Иккаласи ҳам олдинги жиноятлари учун судланишган. Олимхўжа 28 ёшда бўлиб, яқиндагина оила қурган, Комилжон эса 32 ёшда бўлиб, 3 нафар вояга етмаган фарзандлари бор.

Аммо энди илгариги ноўрин қилмишларидан хулоса чиқариб ҳалол яшаш ўрнига яна жиноятга қўл уришди.

... Олимхўжа билан Комилжон олдиндан тузган жиноий режаларига кўра, Гулистон шаҳридаги Мустақиллик кўчасидаги уйларнинг бири эшигини қоқишди.

– Ким у ? – эшикни 17 ёшли Илёс очди.

– Уй олмоқчимиз, кўргани келдик, – дейишди бамайлихотир йигитлар.

Илёс уйлари сотилишини билгани учун нотаниш меҳмонларни ичкарига қўйди. У йигитларнинг асл мақсади нимада эканлигини билмас эди. Сўнгра онасига қўнғироқ қилиб, уйни кўргани харидорлар келганини айтди. Анора опа харидорларга уйни кўриб бўлгач олдига келишларини тайинлади.

Йигитлар эса бамайлихотир ҳамма ёқни бирма-бир кўздан кечириб чиқишди. Баъзи жойларига эътироз ҳам билдиргандек бўлдилар. Уларнинг асл мақсади хонадондаги бойликни ўмариш эди. Йигитлар сув-пув ичишди, бироз телевизор кўришди ва бирдан кутилмаганда йигитлардан бири илгари тузилган режага кўра Илёсга ёпишиб, арқон билан қўлларини боғлаб, бўйнига пичоқ ўқталди. Ундан пуллар қаерда турищини сўрашди.

– Билмайман, – зўрға гапирарди Илёс қалтираб.

Босқинчилар Илёсни ҳожатхонага қамаб қўйишди, сўнгра уйдаги кўзга кўринган қимматбаҳо буюмларни олиб, кетишга чоғландилар. Ўмарилган нарсалар ичида рангли телевизор, «Панасоник» видеомагнитафони, тилла узук, қимматбаҳо буюмлар ва пуллар жамланган эди. Босқинчилар ўша куни бойликларни қўлга киритгач, эшикни қулфлаб ғойиб бўлишди...

Анора опа шу куни ишхонасида «харидорлар»ни анча кутди. Аммо ҳадеганда улардан хабар бўлмади. Бир пайт қизи унга телефон қилиб, уйига ўғри тушганлигини айтиб қолди.

Анора опа югуриб келса, ҳалиги аҳвол. Ўғли Илёс ҳожатхонада қамалиб ўтирибди. Шундан сўнг улар ички ишлар бўлимига хабар беришди. Олимхўжа билан Комилжон ўғирланган молларнинг айримларини Тошкент шаҳрига олиб келишадида арзон гаровга сотиб юборишади. Пуллар ўртада арра қилинади.

Улар бу жиноятларини ҳеч ким билмайди, деб ўйлашганди. Аммо босқинчиларнинг изига тушган милиция ходимлари орадан 20 кун ўтиб, жиноятчиларни аниқлашга эришдилар...

Яқинда Гулистон шаҳар суди ушбу ишни кўриб чиқиб, жиноятчилар Олимхўжа Хонназаров ва Комилжон Адиловларнинг ҳар бирини 15 йил муддатга озодликдан маҳрум этишга ҳукм чиқарди.

Н. ҚАРШИБОЕВ,
Жиноят ишлари бўйича Гулистон шаҳар суди раиси.

ФУТБОЛЧИЛАРИМИЗ КЕЙИНГИ БОСҚИЧГА ЧИҚАДИМИ?

14th Asian Games BUSAN 2002

Жанубий Кореянинг Пусан шаҳрида ўтаётган XIV Осиё ўйинлари баҳслари қизғин паллага кирди. Ўтган бир ҳафта мобайнида велоспорт, дзюдо, сузиш, академик эшкак эшиш, синхрон сузиш сингари бир қатор спорт турлари бўйича ғолиб ва совриндорлар аниқланди. Вакилларимиз мусобақаларда ҳозиргача бир кумуш, бешта бронза медалини қўлга киритишган.

Велоспорт баҳсларида беш нафар вакилимиз юртимиз шарафини ҳимоя қилмоқда. Ўзбекистон умумжамоасига илк медални айнан велоспортчимиз Сергей Грушевский туҳфа этди. Сергей велопойга бўйича 48 километрлик масофани учинчи бўлиб босиб ўтди ва XIV Осиё ўйинларининг дастлабки бронза медалини қўлга киритди.

Мутахассисларимиз спортчиларимизнинг асосий медаллар шодасига яккакураш турлари бўйича даъвогар эканликларини эътироф этишганди. Қитъа олимпиадаси саналган мазкур мусобақада дзюдо беллашувлари иштирокчилари биринчи бўлиб баҳсларга нуқта қўйишди. Унда етти нафар полвонимиз татамига чиқдилар. Дзюдочиларимиз Эгамназар Акбаров, Фарҳод Тўраев, Вячеслав Перетейколар ҳам шоҳсупанинг учинчи поғонасидан жой олишди. Энг оғир вазн тоифасидаги қатнашчимиз, иқтидорли курашчилардан бири Абдулла Тангриев эса тўртинчи ўрин билан чекланди, холос.

Академик эшкак эшиш бўйича баҳсларда 13 нафар спортчимиз қатнашмоқда. Мусобақанинг биринчи куни аёллар ўртасида вакилларимиз Севара Ғаниева, Анна Кузнецовалар хитойлик спортчилардан сўнг иккинчи натижани кўрсатиб, кумуш медаль билан тақдирландилар. Эркаклар ўртасида ўтган жамоавий баҳсларда эса вакилларимиз бронза медалини қўлга киритишди.

Қитъа ўйинлари дастуридан жой олган юнон-рум кураши беллашувлари ҳам кескин ва муросасиз кечмоқда. Баҳсларнинг дастлабки кунида вакилларимиздан Евгений Ерофайлов (81 кг.), Шермуҳаммад Қўзиев (130 кг.)лар рақибларига имкониятни бой беришган бўлса, Дилшод Орипов (58 кг.), Баҳодир Қурбонов (63 кг.) ҳамда Руслан Биктяков (69 кг.)лар кейинги босқичга йўлланма олишди. Юнон-рум кураши беллашувлари ғолиб ва совриндорлари бугун аниқланади.

Мухлислар футболчиларимизнинг ғалабаларини соғиниб қолишган. Аммо Ўзбекистон терма жамоаси илк учрашувни мағлубият билан бошлаб, ишқибозларни ранжитишди. Биринчи ўйинда Баҳрайн футболчилари вакилларимиз дарвозасига жавобсиз уч тўп йўллашди. Гуруҳдаги иккинчи баҳсни Фаластин терма жамоасига қарши ўтказган футболчиларимиз мухлислар кўнглига бироз таскин берди. Ринат Байрамов ҳамда Баҳром Ҳайдаровлар киритган икки тўп вакилларимизга ғалаба келтирди. Футболчиларимиз гуруҳдаги сўнгги учрашувни эртага Япония терма жамоаси билан ўтказишади. Агар ҳамюртларимиз ушбу ўйинни йирик ҳисобда ўз фойдаларига ҳал қила олишсагина чорак финалга йўлланмани қўлга киритадилар.

Умумжамоа ҳисобида эса XIV Осиё ўйинларида қуйидаги мамлакатлар вакиллари пешқадамлик қилишмоқда.

жамоалар	олтин	кумуш	бронза
1. Хитой	25	8	10
2. Япония	10	10	9
3. Ж. Корея	7	11	12
4. Таиланд	1	3	3...
11. Ўзбекистон	0	1	5

Аҳмад ХОЛБОБОЕВ.

СУРАТЛАРДА: енгил атлетика бўйича терма жамоамиз; дзюдочи Абдулла Тангриев.
Шавкат АКРАМОВ олган суратлар.

ҚУТЛАЙМИЗ

Суюкли жияним САРДОРБЕК!

Сени қутлуғ 10 ёшинг билан табриклайман! Узоқ умр, соғлик-саломатлик сенга йўлдош бўлсин! Келажакда ақл-идрокли, билимли инсон бўлиб етишишингга тилакдошман. Ҳамиша мана шундай қувноқ, ғайратли, ўғил болаларнинг сардори бўлиб юришингни истайман.

Яқинларинг номидан аканг ИЛҲОМ.

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши ва «Адолат» газетаси ижодий жамоаси.

Бош муҳаррир: Тўхтамурод ТОШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Т. О. ДАМИНОВ, А. Ғ. ҒУЛОММАҲМУДОВ, А. ЖЎРАБОЕВ, Р. З. АҲМАДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Р. Р. ҲАЙДАРОВ, М. МЎЙДИНОВ, К.РИХСИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Р. М. АЗИМОВ, Т. И. ЭРГАШЕВ, А. МАМАЖОНОВ, Ў.Ф. ЖЎРАЕВ, Н. НУРМАТОВ, М. КАЛОНХОНОВ, Д. Ғ. ТОШМУҲАМЕДОВА, З. Т. ТЎРАҚУЛОВ (ўз мухбир).

Мулоқот учун телефонлар:
Қабулхона — 133-41-89.
Хатлар ва шикоятлар бўлими — 136-55-64.
Котибият — 136-55-96.
Факс: (8.371) 133-41-89.

МАНЗИЛИМИЗ: 700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат Матбуот қўмитасидан 140 рақам билан рўйхатдан ўтган. Буюртма Г— 900, Нусхаси—2109, Ҳажми—2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

«Шарқ» нашриёт - матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Навбатчи— Илҳом СИДДИҚОВ | Саҳифаловчи — Бахтиёр ҚЎШОҚОВ

Газета IBM компьютерида терилди.

Босишга топшириш вақти—20.00.

• Муаллиф фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқ қилиши мумкин. • Реклама ва эълонлар ҳаққонийлиги учун буюртма берувчи масъулдир. • «Адолат»дан кўчириб босилганда фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади. • Мазкур белги остида тижорат мақолалари чоп этилади. • Газетанинг сифатли босилишига босмахона масъул. • Қўлёзмалар таҳририятга қайтарилмайди ва жавоб берилмайди.

Босишга топширилди 19.30.